

DÜNYADA RESESYON TÜRKİYE'DE BÜYÜME

Küresel resesyon endişelerinin zirve yaptığı yılın üçüncü çeyreğinde, Türkiye ekonomisi büyümeye devam etti. Yüzde 3.9'luk büyüme ile kesintisiz büyüme süreci 9 çeyreğe çıktı

EN GÜÇLÜ BÜYÜYEN ÜLKELERDEN OLACAĞIZ

HAZINE ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, Türkiye Ekonomi Modeli kapsamında uyguladıkları selektif kredi politikasıyla ekonomideki kaynakların etkin ve verimli alanlarda kullanılmasını sağladıklarını, politikalarının olumlu sonuçlarını da almaya devam ettiklerini bildirdi. Ekonominin 2022 yılı üçüncü çeyreğinde yıllık yüzde 3.9 büyüdüğüne dikkat çeken Nebati, "Büyüme 9 aylık dönemde yüzde 6.2 oldu, ÖVP de (2023-2025) öngördüğümüz şeklide yıl yüzde 5 civarı büyümeye kapatarak, bu yıl da en güçlü büyüyen ülkelerden biri olacağız" dedi.

1.7 MİLYON İSTİHDAM

Uyguladıkları politikalarla zorlu küresel koşullara rağmen ülkenin yatırım, istihdamda, üretimde ve ihracatta pozitif ayrılmaya devam ettiğini vurgulayan Nebati, üçüncü çeyrekte mevsimsel düzeltilmemiş istihdamın yıllık 1.7 milyon kişi arttığını ve işsizliğin yüzde 10'a gerilediğini kaydetti.

İHRACATIN KATKISI SÜRÜYOR

İHRACAT üçüncü çeyrekte yüzde 12.6 arttı ve ekonomiye 2.9 puan katkı verdi. İthalat ise yüzde 12.2'lik artışla büyümeye 2.24 puan geriledi. Stok değişimleri bu yıl büyümeyi her çeyrekte aşağı çekti. İstatistikî hatayı da içeren stoklardaki azalmanın büyüme üzerinde üçüncü çeyrekte de negatif etkisi 9.5 puan oldu.

TARIMDA BÜYÜMEYE DÖNÜŞ

ÜRETİM yöntemiyle GSYH hesabına göre ise ikinci çeyrekte daralan tarım sektörü yılın üçüncü çeyreğinde yüzde 1.1 büyüdü. Tarım sektörünün ekonomik büyümeye olumlu katkısı ise 0.06 puan oldu. Geçen yıla göre yüzde 0.3 büyümeye gösteren **sanayi** sektörünün de ekonomik büyümeye katkısı 0.06 puan oldu. Yüzde 6.9 büyüyen hizmet sektörü büyümeye 1.67 puan katkı sağladı. Finans sektörü yüzde 21.6 büyüyerek Türkiye ekonomisindeki büyümenin de 0.85 puanını karşıladı.

Yatırım, üretim, istihdam ve ihracata dayalı yeni modelle pozitif ayrılmaya sürdüren Türkiye ekonomisi frene basmıyor. Küresel resesyon endişelerinin had safhaya ulaştığı üçüncü çeyrekte, Türkiye büyümeye devam etti. Ekonomi yılın üçüncü çeyreğinde yüzde 3.9 büyüdü. Böylece Türkiye ekonomisi son 9 çeyrek kesintisiz büyüme performansına ulaştı. Gayrisafi Yurtici Hasıla TL bazında 12.5 trilyon TL, dolar bazında ise 842.3 milyar dolar oldu.

G20'DE DÖRDÜNCÜ SIRADA

Kişi başı gelir 9 bin 861 dolarla 5 yılın zirvesine çıktı. Türkiye şu ana kadar üçüncü çeyrek verilerini açıklayan ülkeler arasında da büyüme performansında ilk 10'da yer aldı. Malezya'nın yüzde 14.2 ile ilk sırada yer aldığı listede, Filipinler ve İsrail yüzde 7.6 ile ilk üçte yer aldı. Euro Bölgesi'nin üçüncü çeyrek büyümesi yüzde 2.1'de kalmışken, Almanya yüzde 1.1, Fransa ise yüzde 1 büyüyebilirdi. Türkiye, G20 ülkeleri içerisinde Suudi Arabistan, Endonezya ve Meksika'nın ardından 4'üncü sırada yer aldı.

9 AYDA % 6.2 BÜYÜME

Yılın ilk 9 ayındaki büyüme yüzde 6.2 olarak gerçekleşti. Orta Vadeli Program'da bu yılki büyümenin yüzde 5 olması öngörülmüştür. Büyümeye iç ve dış talebin 7 çeyreklik kesintisiz katkı verdiği gözlemleniyor. Büyümeye iç talep yüzde 3.2, net dış talep ise 0.7 puan katkı verdi. Türkiye Ekonomi Modeli'nin önemli amaçlarından biri olan ihracat ve makine-teçhizat yatırımlarının üçüncü çeyrek büyümesine katkısı 4.4 puan olarak gerçekleşti. Üçüncü çeyrekte makine-teçhizat yatırımları yüzde 14.3 arttı. Yatırımların yüzde 19.9 azaldığı inşaat sektöründe ise tarihin en büyük sosyal konut projesinin start almasının etkisiyle 2023'de ciddi bir toparlanma bekleniyor.

VATANDAŞIN TÜKETİMİ SIRTLAGI

Vatandaşın ve devletin tüketim gücü bu çeyrekte büyümenin en önemli destekçisi oldu. Üçüncü çeyrekte vatandaşın tüketimi geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 19.9 artarken bunun Türkiye ekonomisindeki büyüme katkısı 12 puan oldu. Yüksek enflasyonun etkisiyle harcamalarını öne çeken ve ay sonunda kadar değer kaybı yaşamaktan kaçınan vatandaşın yönelen vatandaşlar bu yıl tüm çeyreklerde ekonomik büyümeyle çift haneli katkı verdi. Vatandaş ikinci çeyrekte katkı 13.62 puan, ilk çeyrekte ise 11.61 puan olmuştu.

İŞ DÜNYASININ MORALI YÜKSELDİ

MAHMUT ASMALI/HÜSİAD BAŞKANI Bağımsızlık güçlendi

GELİŞMİŞ ülkelerde resesyon ve staglasyon senaryolarının konuşulduğu bir ortamda ekonomimizin büyümeye devam etmesi, Türkiye'nin dış şoklara karşı bağımsızlığını güçlendirdiğinin bir ispattir.

MAİL OLPAK/DEİK BAŞKANI Yine pozitif ayrıştı

KÜRESEL risklerin ve resesyonun konuşulduğu bir ortamda dahi Türkiye pozitif ayrılmaya başardı. 2022 büyümesinin yüzde 5 civarında gerçekleşmesinin mümkün olduğunu gösteriyor.

SEKİB AYDAGIÇ/İTO BAŞKANI Hız kesemeyiz

ÜÇÜNCÜ çeyrekteki büyüme, dünyadaki resesyon sinyallerine karşın ekonomimizin dinamizmini sürdürdüğünü gösteriyor. Üretim ve yatırımda hız kesemeyiz. Hizmetler sektöründe atak başlatma zamanı.

ERDAL DAHCİYAN/İSİD BAŞKANI Dinamizmin göstergesi

BÜYÜME verilerini Türkiye ekonomisinin dinamizminin bir göstergesi olarak değerlendirenler, nitelikli büyümenin korunması için, **sanayi** büyümesinin payının artırılması gerektiğinin altını çizmek isteriz.

GÜRSEL BARAN/ATO BAŞKANI Türkiye'nin önu açık

TÜRKİYE'NİN performansını koruması, bağımsızlığının güçlü olduğunun göstergesi. Türkiye ekonomisi doğru rotada. Dinamik reel sektörü, basiretli yönetimi ve insan kaynağıyla Türkiye'nin önu açık.

ALİ KOPUZ/İSTİB BAŞKANI Bu büyüme çok değerli

EURO Bölgesi ekonomisinin yıllık bazda 2.1 büyüdüğünü göz önüne alırsak, Türkiye'nin yakaladığı yüzde 3.9'luk büyüme rakamının ne kadar değerli olduğunu daha iyi anlayabiliriz.

ADİL PELİSTER/İKMİB BAŞKANI 2022'de % 5 geçilebilir

ÜLKEMİZİN yıl sonu büyüme beklentisi uluslararası kuruluşlar tarafından yukarı revize edildi ve yüzde 5'in üzeri bekleniyor. Biz de ihracata kimya sektörümüzün yıllık bazda yüzde 30 büyümesini bekliyoruz.

Bölgem	Büyüme (%)
2020/3	6.5
2020/4	6.4
2021/1	7.5
2021/2	22.2
2021/3	7.9
2021/4	9.6
2022/1	7.6
2022/2	7.7
2022/3	3.9

Bölgem	Büyüme (%)
Türkiye	3.9
Tayvan	4.1
Singapur	4.2
Meksika	4.5
Tayland	4.5
Endonezya	5.1
Kolombiya	7.1
İsrail	7.6
Filipinler	7.6
Malezya	7.6
Brazilya	14.2

79 KILOMETRELİK DUBLE YOL, 1 VIYADUK, 2 KÖPRÜ, 22 KAVSAK

DOĞU Anadolu'yu Güneydoğu Anadolu'ya bağlayan kuzey-güney aksı konumundaki Ağrı-Hamur-Tutak-Patnos karayolunun 70 kilometrelik kesimi tamamlanarak hizmete sunuldu. Toplam 2,5 milyar liralık maliyetle hayata geçirilen devlet yolunun toplam uzunluğu 79 kilometre. Yolun tamamlanması ile Ağrı'dan Patnos'a uzanan kuzey-güney aksında bölünmüş yol bütünlüğü sağlanmış olacak. Proje kapsamında, 140 metrelik Murat-1 Köprüsü ve 150 metrelik Murat-2 Köprüsü ve 335 metrelik

Tutak-Viyadüğü ile 22 adet kavsağ, 109 adet menfez hizmet verecek. Yolun hizmete girmesiyle birlikte daha önce 1 saati bulan yol süresi, 35 dakikaya inecek. Yeni yolun hizmete alınmasıyla birlikte çok sık kaza yaşanan için 'Ölüm yolu' olarak adlandırılan eski yol güzergahı ise tarihe oldu. Bölgedeki yol güvenliği de maksimum seviyeye yükselmiş oldu. Hamur-Tutak-Patnos yol güzergahında son 6 ayda yaşanan kazalarda 13 kişi hayatını kaybetmiş, 40 kişi yaralanmıştı. Furkan NEHİR - Recep ÇIRIK / SABAH

BAŞKAN ERDOĞAN, AĞRI-HAMUR-TUTAK-PATNOS DEVLET YOLU'NUN AÇILIŞINDA KONUŞTU:

BATI'DA NE VARSA DOĞU'DA O OLACAK

ERDOĞAN: "Batı'da ne varsa Doğu'da da o olacak" dedi. Terör tehdidini sınırlarımızın dışına atmamızla birlikte, Doğu Anadolu Bölgemizde de gözle görülür bir yatırım hareketliliği olduğunu görüyoruz. Tarihi İpek Yolu'nun günümüz şartlarıyla yeniden ihya etmekte kararlıyız

KARAIMALOĞLU ESER FIRTINASI ESTİRİYORUZ

AÇILIŞ töreninde konuşan Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismaloğlu ise, çalışma arkadaşlarıyla ülkenin geleceğini yatırımların bir bir inşa ettiklerini belirterek, "Dünya ekonomik krizlere boğuşurken bizler Türkiye'nin dört köşesinde hizmet ve eser firtinası estiriyoruz" dedi.

'GELİN BİRLİKTE KAZANALIM'

2022 yılı üçüncü çeyrek büyüme rakamları, doğru istikamette yürüdüğümüzün en son işaretidir. Küresel siyasi ve ekonomik krizlere, savaşlara, belirsizliklere rağmen 2023 hedeflerine karartılıkla ilerlemekte kalıyoruz, Türkiye Yüzyılı'na da hazırlanıyoruz. Verli ve uluslararası yatırımlar, Ağrı'dan başlayarak 81 ilayemizimizin tamamında, kendilerini sunduğumuz destekleri, tepkileri, kolaylıkları değerlendirilmeye davet ediyorum. Biz, dünyanın neresine gidersek gidelim muhataplarımız hep, 'Gelin birlikte kazanalım' diyoruz. Üretmek, istihdam etmek, ihracat yaparak ülkemize katkıda bulunmak isteyen herkese aynı çağrıyla yapıyoruz. Gelin, şehirlerimizde yapacağınız yatırımlarla hem siz kazanın hem ülkemiz kazansın.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Ağrı Hamur-Tutak-Patnos Devlet Yolu açılış törenine Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nden video konferans yöntemiyle katıldı. Erdoğan konuşmasında şunları söyledi:

81 İLE YAYILIYOR: Eğitimin sağlığı, enerjiden şehirçiliği her alanda benzer yatırımları hayata geçirecek ülkenin her köşesinde fırsat eşitliğini tesis etmek için çalıştık. 'Batı'da ne varsa Doğu'da da o olacak' dedik. Hamdolsun artık **sanayi** ve ticaret ülkemizin sadece belirli bölgelerinde toplanmıyor, 81 ilimizin tamamına yayılıyor. Terör tehdidini sınırlarımızın dışına atmamızla birlikte, Doğu Anadolu Bölgemizde de gözle görülür bir yatırım hareketliliği olduğunu görüyoruz. Yıllarca milletimizin sadece canını yakmakla kalmayıp kalkınmasını engellemek refahın da önüne geçmelerin devreden çıkmasıyla Ağrı gerçek kimliğini bulmaya başlamıştır. İhtiyaca göre yeni projeleri hayata geçirecek tarihi İpek Yolu'nun günümüz şartlarıyla yeniden ihya etmekte kararlıyız.

AGRI-PATNOS ARASI 35 DAKİKA: Tarihi İpek Yolu'nun bu önemli güzergahını 79 kilometrelik iki geliş, iki geliş sertli yolla hızla, konforlu, güvenli bir ulaşım kavuşturduk. İki köprüsü, viyadüğü, kavşakları ve diğer yapılarıyla ülkemize yakışır bir eser şehrimize kazandırdığımızı inanıyoruz. Murat Nehri üzerindeki inşaat edeceğimiz hidroelektrik santralının baraj alanı üzerindeki yapılan Tutak Viyadüğü ile şimdiden bölgedeki ulaşım aksamasına engel oldu. Yaklaşık 2,5 milyar liralık yatırımla hayata geçirdiğimiz bu yol sayesinde, Ağrı ile Patnos arasındaki

ULAŞIMIN OLMADIĞI BİR YERDE YATIRIM DA OLMAZ

YATIRIMIZ yatırımlarla Ağrı Dağı'nın yüceliğinden aldığı güç ve ihlamlı, tarih boyunca ilmin, sanatın, hikmetin yatağı olan bölgenin önünde yeni bir sayfa açtı. Her şeyden önce gibi ulaşım yatırımlarını kalkınmanın temel atılımı olarak görüyoruz. Karayolu, havayolu, demiryoluyla ulaşım hatlarının tesis edilmediği bir yerde yatırım da olmaz, üretim de olmaz, istihdam da olmaz. Biz, ülkemizin bölünmüş yol uzunluğunu 6 bin kilometreden 29 bin kilometre sanırna, havalimanı sayısını 26'dan 57'ye çıkararak, demiryollarını da baştan sona yenileyerek işte bunu sağladık.

Fatma GÖKSE / SABAH

mesafesi 1 saat değil, 35 dakikaya katedilebilecek.

111 MİLYON LİRA TASARRUF: Projenin ülkeye yıllık katkısı, 70 milyon lira vakitini, 41 milyon lira yakıtın olmak üzere 111 milyon liraya ulaşacak. Proje, 8 bin 500 tona yakın karbon azaltımına da vesile olacak. Neredeyse her gün ülkemize kazandırdığımız eser ve hizmet kervanına kattığımız bu yol projemizin, mesafelerle beraber gönülleri de birbirine yaklaştıracasına inanıyoruz.

KIYAKAR TUZAKLAR: Malazgirt'ten bu yana Anadolu'daki varlığımızın her günü, bize bu vatana çok değerli katkıları olan halklarımızla birlikte tutuzaklarla, oyunlarla, saldırılarla mücadeleyle geçmiştir. Bölge illerini, bu sınıs ve ziyakar tuzakları ancak birlik ve beraberlik içinde hareket etmeleri hâlinde bozabiliriz.

TÜRKİYE'NİN EĞİTİMDEKİ REFORMU OECD'YE ÖRNEK OLDU

'MESLEKİ EĞİTİMİ YENİDEN CAZİP HALE GETİRDİK'

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Vesayet dönemlerinde uygulamaya konulan haksızlıklar gidererek mesleki eğitimi yeniden cazip hale getirdik" dedi

Ceyda KARAAŞLAN / SABAH

MESLEKİ eğitimde son yıllarda atığa geçen Türkiye'deki eğitim modeli, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) ülkelerine örnek oldu. Bu eğitim modelinin tüm dünyaya tanıtılması için OECD Genel Sekreteri Mathias Cormann'ın talebiyle İstanbul'da dün önemli bir toplantı gerçekleştirildi. OECD ve Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) işbirliğinde, Türkiye'nin mesleki eğitim alanında gerçekleştirdiği reformu ele almak üzere, "Geleceğe Hazır Bir Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemi İnşaatı: Türkiye'de Mesleki Eğitim ve Öğretim Reformlarının Deneyimlerini Öğrenmek" konulu konferans, OECD ülkeleri ile ilgili olmayan birçok ülkenin katılımıyla yapıldı.

'ÖRNEK GÖSTERİLEN ÜLKELER'

Konferansa video mesaj gönderen Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Son 20 yılda her yıl bütçede en büyük payı eğitime tahsis ederek, derslik sayımızı ikiye katlayarak, toplam 750 bin yeni öğretmen ataması yaparak, okullarımızı modern teknolojilerle donatarak, eğitim müfredatımızı özgürlüğü bir anlayışla yenileyerek, öğretmenlerimizin mali ve özlük haklarını geliştirerek, basılı eğitime dair hiçbir boşluk bırakarak, Türkiye'yi her bakımdan örnek gösterilen bir ülke konumuna taşıdık" dedi. Son dönemde önemli başarıları imza atılan

alanların başında mesleki ve teknik eğitimin geldiğini ifade eden Erdoğan, "Öncelikle, bu okullara yönelik vesayet dönemlerinde uygulamaya konulan haksızlıkların gidererek, mesleki eğitimi yeniden cazip hale getirdik. Ardından reel sektöre kurduğumuz güçlü işbirlikleri sayesinde mesleki ve teknik Anadolu liselerimize yeni imkanlar sağladık. Sektörle kurulan yakın işbirliğinin faydasını sadece eğitim sürecinde değil, mezuniyet sonrası öğrencilerimizin istihdam imkanlarında da gördük. Mesleki eğitime kazandırdığımız bu dinamizm, kadın istihdamında da çok önemli iyileştirmelere yol açtı" diye konuştu.

'BAŞARILI ÖĞRENCİLER MESLEK LİSELERİNE GELİYOR'

ISO Meclis Salonu'nda düzenlenen konferansa konuşan Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer, "Ortaokuldan sonra işe yerleşimle ilgili yapılan LGS sınavında, mesleki eğitim tarihinde ilk kez yüzde 1'lik başarı diliminden öğrenciler meslek liselerine gitmeye başladı. Yani bu ülkenin başarılı öğrencileri artık mesleki eğitime istikbal ve gelecek görmeye başladılar ve kariyerlerini ona göre planlamaya başladılar" dedi.

OECD DİREKTÖRLERİNDEN TÜRKİYE'YE OVGU

OECD'nin yetkili isimlerinden de Türkiye'ye övgü dolu mesajlar geldi. OECD İstatistik Merkezi Direktörü Achraf Bouallal, "Mesleki eğitim ve öğretim bağlamında Türkiye'nin tecrübelerini paylaşmaktan büyük mutluluk duyuyoruz" diye konuştu. Zirveye çevirmici katılan OECD Eğitim ve Beceriler (IPISA) Direktörü Andreas Schleicher ise, "Türkiye mesleki eğitiminde dünya lideri olmaya yönelikleri" dedi.

SOKAK HAYVANLARI İÇİN YENİ YOL HARİTASI HAZIRLANIYOR

BARINAK YAPTIRMAYAN BELEDİYELERE YAPTIRIM

CUMHURBAŞKANI Recep Tayyip Erdoğan, Konya'daki bir barınakta sokak hayvanlarının öldürüldüğüne ilişkin görüntülerin ortaya çıkmasının ardından barınaklar ve sokak hayvanlarıyla ilgili köklü ve kalıcı bir çalışma yapılması talimatı verdi. Bunun üzerine Tarım ve Orman, Çevre ve Şehircilik, Adalet, İçişleri, Sağlık bakanlıkları ile bakanlık AK Parti vekilleri ve Türkiye Belediyeler Birliği'nin de yer aldığı bir komisyon kuruldu. Komisyon, geçtiğimiz günlerde ilk toplantısını gerçekleştirdi. Barınakların iyileştirilmesi konusunda değerlendirilene yapılan toplantıda, son çıkan Hayvan Hakları Yasası ile barınak açma yükümlülüğü getirildiği halde bunu yapmayan belediyelere yeni yaptırımların getirilmesi de gündeme geldi. Oluşturulan komisyonla hayvan hakları ve başboş hayvanlar için hazırlanacak yol haritası, kamuoyuna da paylaşılacak. Konunun çözümü için belediyelere özel bir bütçe ayrılacak. Kısırların ve barınak çalışmaları titizlikle yürütülmesi bekleniyor. Bu yükümlülükleri yerine getirmeyen belediyelere yeni yaptırımlar uygulanacak. Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi, hayvan barınaklarına yer bulamayan illerde belediyelere ormanlarda yer verilmesini, ilk uygulamanın da İstanbul Beykoz'da başlatılacağını söylemişti. Fatma GÖKSE / ANKARA

Borsa İstanbul
Genel Müdürü
Korkmaz Ergun

15 ŞEHİRDE 152 ŞİRKETLE GÖRÜŞTÜK

BORSA İstanbul Genel Müdürü Korkmaz Ergun, iş yapma modelini değiştirdiklerini, artık sadece halka arz başvurusundan sonra başvuru değerlendiren bir borsa olmadıklarını belirterek, "Başvurudan önce de karar ve hazırlık aşamasında şirketlerimize destek veren bir borsayız" dedi. 15 önemli sanayi şehrinde 152 şirketle görüşmeler gerçekleştirdiklerini aktaran Ergun, "Aynı zamanda gittiğimiz illerin sanayi odalarında da toplantılar yapıyoruz. Piyasalar ve borsamız büyürken, diğer taraftan sunduğumuz finansal hizmetlerin ve ürünlerin çeşitliliğini artırmaya devam ediyoruz" diye konuştu.

YATIRIMCI GÜVENLİ BİLGİYE ULAŞACAK

Yatırımcı sayısının 3.2 milyona ulaştığına dikkat çeken Bakan Nebati, finansal okuryazarlığın önemine vurgu yaparak, "Kurucağımız finansal eğitim portalıyla yatırımcı güvenilir bilgiye kolayca erişecek" dedi

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, kasım ayı itibarıyla 33 şirketin toplam 14.2 milyar liralık halka arz gerçekleştirdiğini belirterek, "Son iki yıldaki halka arzlarla borsamızda işlem gören şirket sayısı 482'ye ulaştı" dedi. Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği (TSPB) tarafından bu yıl "Finansın Ötesi: Dünyanın Geleceğine Yatırım" temasıyla hibrit olarak düzenlenen 6. Türkiye Sermaye Piyasaları Kongresi'nde konuşan Nebati, "Her geçen gün gelişmeye devam eden sermaye piyasalarımızın, Türkiye Yüzyılı'nın inşasında da önemli bir rol üstleneceğine inancımız tamdır" dedi.

Nureddin Nebati, sermaye piyasalarının büyümesini halka arzlarla sürdürdüğünü belirterek, "Piyasa derinliğinin göstergesi olan işlem hacmi açısından Borsa İstanbul'un küresel ölçekte dikkat çeken bir borsa olduğunu ve benzerlerinden pozitif ayrış-

tığını biliyoruz" şeklinde konuştu.

Nebati, vatandaşların sermaye piyasalarına ilişkin farkındalıklarının ve ilgilerinin giderek arttığını belirterek, "Uzun yıllar boyunca pay piyasasındaki yatırımcı sayısı 1 milyon kişi civarında iken, son dönemde bu rakam 3.2 milyon seviyesine ulaştı" diye konuştu.

FINANSAL EĞİTİM PORTALI

Finansal okuryazarlık konusuna verdikleri öneme işaret eden Nebati, şöyle devam etti:

"Finansal okuryazarlığın erken yaşlarda kazandırılması, yeni yatırımcılara daha yoğun bilgilendirme yapılması, çevrim içi ücretsiz eğitimlerin sağlanması ve profesyonel desteklerin daha uygun maliyetlerle sunulabilmesi temel önceliklerimiz arasında yer alıyor. Bu kapsamda, piyasadaki tüm paydaşların katılımıyla önümüzdeki dönemde bütüncül bir finansal eğitim portalını hayata geçirmeyi planlıyoruz. Böylece her yaşta yatırımcılarımıza güvenilir bilgiye kolayca erişerek finansal okuryazarlık yetkinliklerini artırabilecek."

FONLARA İLGİ ARTIYOR

NEBATI, yurt içi tasarruf oranının 2025'te yüzde 32.6'ya yükseltilmesini hedeflediklerini, bu hedefe ulaşabilmek için Bireysel Emeklilik Sistemi'ne özel önem verdiklerini vurguladı. Nebati, yatırım fonlarına ilginin artmaya devam ettiğini belirterek, "Menkul kıymet ve emeklilik yatırım fonlarındaki tasarruf düzeyinin toplamda neredeyse 1 trilyon lira sınırına dayanması, ülkemizde yerli kurumsal yatırımcı tabanının oluşmaya başladığını açıkça gösteriyor" ifadelerini kullandı.

SPK Başkanı
İbrahim Ömer Gönül

PATRONLAR FİYATLA İLGİLİ KONUŞMAMALI

SERMAYE Piyasası Kurulu (SPK) Başkanı İbrahim Ömer Gönül, sermaye piyasalarına olan ilginin sağlıklı ve istikrarlı olmasının, finansal okuryazarlığı yüksek, bilinçli yatırımcı sayısını artırmaktan geçtiğini vurguladı. SPK seminerleri, üniversite ve il ziyaretlerinin artarak devam ettiğini anlatan Gönül, gelecek dönemde yatırımcıların nitelikli raporlara daha kolay ulaşacağı platformu da hayata geçireceklerini bildirdi. Gönül, şirket sahiplerinin özellikle kritik durumlarda hisse fiyatlarıyla ilgili konuşmasına sıcak bakmadıklarını altını çizdi.

TSPB Yönetim Kurulu Başkanı
İbrahim Öztop

İSO 1000'İN SADECE 100'Ü BORSADA

TÜRKİYE Sermaye Piyasaları Birliği (TSPB) Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Öztop, halka açık şirket sayısının 478, halka açık şirketlerin toplam piyasa değerinin 5.3 trilyon lira olduğunu aktararak, İSO 1.000 listesinde yer alan şirketlerden borsada işlem gören şirket sayısının sadece 100 olduğunu söyledi. Öztop, "Buradan şirketlerimizi de halka açılmaya davet etmek istiyorum" dedi. İbrahim Öztop, sermaye piyasalarına yatırım yaparken "duyum" ile yatırım yapan yatırımcıların olduğunu bildiklerini, yatırımcıların iyi analiz ederek karar vermeleri gerektiğini söyledi.

İmalat 11 aydır GERİLİYOR

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) verilerine göre ekimde 46.4 olan Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) kasım ayında 45.7'ye gerildi. Böylelikle imalat sanayi 11 aydır daralıyor. 2020 yılı başlarında yaşanan ilk Covid-19 dalgasından bu yana görülen en belirgin düzeyde gerçekleşti. Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan İSO İmalat PMI anketinin Kasım 2022 dönemi sonuçlarındaki en dikkat çekici gelişme, talebin hem iç hem de dış piyasalarda gösterdiği zayıflık oldu.

1.1 MİLYON ÇIRAK VAR

Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer, “25 Aralık 2021 tarihinde Türkiye’de tüm mesleki eğitim merkezlerindeki çırak kalfa sayısı sadece 159 bindi. Bugün 1 milyon 108 bin çırak ve kalfa var” dedi. OECD ve Millî Eğitim Bakanlığı iş birliğiyle ‘Geleceğe Hazır Bir Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemi İnşa Etmek’ zirvesi, **İstanbul Sanayi Odası** meclis salonunda gerçekleşti.

İSO İmalat PMI 45,7'ye geriledi

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye

İmalat PMI, kasım ayında 45,7'ye geriledi. Eşik değer olarak görülen 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, ekim ayında 46,4 olan manşet PMI kasımda 45,7'ye geriledi ve böylece üst üste dokuzuncu ay eşik değer 50'nin altında kaldı.

İSO Türkiye İmalat PMI kasım ayında 45.7 oldu

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI, kasımda 45.7'ye geriledi. İSO Türkiye İmalat PMI anketinin kasım ayı sonuçları açıklandı. Eşik değeri olan 50.0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, ekim ayında 46.4 olan manşet PMI kasımda 45.7'ye geriledi ve böylece üst üste dokuzuncu ay eşik değeri 50'nin altında kaldı. Faaliyet koşullarında gözlenen bozulma, 2020 yılı başlarında yaşanan ilk Kovid-19 dalgasından bu yana görülen en belirgin düzeyde gerçekleşti.

Düşük faiz de çare olmadı

Merkez Bankası geçen ay faizi tek haneye indirdi. İş dünyası finansmana ulaşmakta hala zorluk çekerken, verilen oranların da yatırım yapılabilir seviyede olmadığı savunuldu. **ISO Türkiye İmalat PMI endeksi** de bu tabloyu destekledi. Üretimdeki yavaşlama eğilimi 12'nci aya ulaştı.

■ Ekonomi yönetimi düşük faiz hedefiyle Kasım ayında da son hamlesini yaptı. Merkez Bankası geçen ay faizi tek haneye indirdi. İş dünyası finansmana ulaşmakta hala zorluk çekerken, verilen oranların da yatırım yapılabilir seviyede olmadığı savunuldu. Bu tablonun en açık sonucu da **ISO Türkiye İmalat PMI** anketinde ortaya çıktı. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakam-

ların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, ekim ayında 46.4 olan manşet PMI Kasımda 45.7'ye geriledi ve böylece üst üste dokuzuncu ay eşik değer 50'nin altında kaldı. Son PMI anketindeki en dikkat çekici gelişme, talebin hem iç hem de dış piyasalarda gösterdiği zayıflık oldu. Buna bağlı olarak toplam yeni siparişler ve yeni ihracat siparişleri son iki buçuk yılın en belirgin ivme kaybını sergiledi. Yeni ihracat siparişlerinde talep düşüşünün ana kaynağı olarak ABD ve Avrupa ön plana çıktı. Firmalar, imalat **sanayi** üretimindeki yavaşlamada ana ihracat pazarlarındaki talep yetersizliğinin etkili olduğunu bildirdi. Üretimdeki yavaşlama eğilimi 12. aya ulaştı. Kasımda girdi maliyetleri enflasyonu keskin yavaşlama kaydetti ve girdi fiyatlarındaki artış son üç yılın en düşük hızında gerçekleşti. Ham madde fiyatlarındaki yükseliş ve liradaki değer kaybı, maliyetlerin artmasında etkili olurken düşük girdi talebi ise enflasyonu sınırlayıcı etkiye

bulundu. Girdi talebindeki zayıflık aynı zamanda tedarikçi performansında da belirgin bir iyileşmeyi beraberinde getirdi. Nitekim teslimat sürelerindeki düşüş, Temmuz 2005 hariç olmak üzere anket tarihinin en belirgin düzeyinde gerçekleşti. Girdi maliyetlerindeki düşüş trendine paralel olarak nihai ürün fiyatları enflasyonu da hız kaybetti. Kasımda ürün fiyatlarındaki artış güçlü olmakla birlikte ağustostan bu yana en düşük seviyesinde kaydedildi. Son olarak, iki aylık gerilemenin ardından istihdam kasımda yeniden artışa geçti. Öte yandan söz konusu artış oldukça sınırlı gerçekleşti. Girdi maliyetlerinin 10 sektörün tamamında artmaya devam etmesine rağmen enflasyonda genele yayılı bir yavaşlama gözlemlendi. Girdi fiyatlarındaki en hızlı artış elektrikli ve elektronik ürünler sektöründe gerçekleşti, ancak bu sektörde de artış hızı 34 ayın en düşük seviyesine geriledi. Girdi maliyetlerinde en yavaş artış ise ana metal **sanayinde** yaşandı. – **EKONOMİ SERVİSİ**

TEDARİKTE TARİHİN EN SERT İKİNCİ DÜŞÜŞÜ

S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, küresel imalat **sanayi** talebindeki zayıflığın Türk imalatçıları açısından yol açtığı zorluklarla birlikte kasım ayında üretim ve yeni siparişlerin yavaşlama kaydettiğini ifade etti. Harker "Öte yandan, girdi talebindeki düşüş firmaların bir süredir karşı karşıya olduğu bazı güçlüklerin de hafiflemesini sağladı. Özellikle girdi maliyetleri enflasyonunun son üç yılın en düşük düzeyine gerilemesi dikkat çekti. Tedarikçilerin teslimat sürelerinde ise 2005 yılına uzanan anket tarihinin en sert ikinci düşüşü yaşandı" dedi.

İmalat PMI, kasımda 45.7'ye gerileyerek daralmanın devam ettiğini ortaya koydu. Endeks koronavirüs salgının hastalığının başlangıcı olan 2020'nin başından bu yana en düşük seviyede. (FOTOĞRAF: AA)

Erdoğan'ı seçtirecek ilk müjde geldi

Istanbul Ticaret Odası-İTO açıkladı... İstanbul'da fiyatlar son bir ayda yüzde 3,10 artış göstermiş. Gıda fiyatları ise %4,52 artarken bu sektörde artışlar;
-Ekmek ve tahıllarda %3,34
-Yağlar,süt ve süt mamulleri ile yumurtada %4,58

İBRAHİM
KAHVECİ

-Yaş, kuru sebze ve meyvelerde %9,53 olmuş. Genel fiyat düzeyini ve gıda fiyatlarını özellikle verdim. Hem gıda fiyatları hem de genel fiyatlarda sadece aylık bazda muazzam artışlar olmuş.

Dolar kurunun sabit tutulduğu son iki ayda ise İstanbul'da fiyat artışı %7,19... Evet, yanlış anlamadınız... Son iki ayda dolar kurunu sabit ama fiyatlar %7,19 artış göstermiş.

Peki, müjde bu işin neresinde? Geçen yıl kasım ayında İstanbul'da fiyat artışı aylık %4,71; bu yıl kasım ayında ise aylık fiyat artışı %3,10. Aylık fiyat artışı farkı (4,71-3,10)=-1,61 puan ediyor ama baz etkisi devreye girdiğinde yıllık fiyat artışı %108,77'den %105,55'e düşerek 3,22 puanlık yıllık enflasyon gerilemiş oluyor.

Müjde burada... Türkiye ekonomisini şahlansa geçecek ve AK Parti üzerinden Cumhurbaşkanı Erdoğan'a seçim kazandıracak şifre burada.

Enflasyon düşüyor mu? Evet, düşüyor... Şifre bu.

Yoksa zamlar devam etmiş, hatta kurlar dururken bile son iki ayda yaşanan zamlar eskiden yıllık zamları geçmiş kimin umurunda...

Mesele küçük bir baz etkisi ile sahneye çıkabilmektir. İşte o sahne de kuruldu.

BAZ ETKİSİ ÖRNEĞİ

Size şöyle bir örnek vereyim: Geçen yıla göreken (A) ürününün fiyatı 100 TL ediyordu. Ve yıl içinde bu ürüne 80 lira zam geldi. Oysa bu (A) ürününe bu yıl da zam yapılmaya devam edildi ve yeni zam 90 lira oldu.

Bu (A) ürünü üzerinden yıllık enflasyon şöyle olur: Geçen yıl %80 olan enflasyon bu yıl 90 lira zamma rağmen %50'ye düşen enflasyona yol açar.

$$\frac{80\text{TL}}{100\text{TL}} = \%80$$

$$\frac{90\text{TL}}{180\text{TL}} = \%50$$

Formülü şöyle izah edeyim: Geçen yıl 80 lira zam 100 liranın üzerine geldi. Oysa bu yıl 90 lira daha zam 180 lira üzerine gelmiştir. Zam miktar artmıştır ama oranı düşmüştür oluyor.

İşte buna BAZ ETKİSİ diyoruz. Ortada ne düşen gerçek enflasyon ne de bir başan vardır; ama sadece ve sadece baz etkisi ile Millet avutulacaktır.

Bakan savunduğumuz görüş doğru denilecektir: "Faiz düşüğe enflasyon da düşüyor" edebiyatı meydanları inlecektir.

Oysa birisi de çıkıp "kardeşim bu enflasyon yüzde 20'lerden yüzde 110'lara nasıl ve kimin yüzünden çıktı. Asıl önemlisi de bu baz etkisi geçince seçimden sonra ne olacaktır" diye sormaz mı?

Nitekim dolar kurunun sabit tutulduğu son iki ayda bile fiyatların %7,19 arttığı İstanbul'da fiyat artışları kurlara bile bağlı olmadan hızla artmaya devam ediyor.

Asıl sorgulanması gereken nota budur.

Yapılaşan bir enflasyona geri döndük ve artık bu yönetimde yüksek enflasyon bir kader haline gelmiştir.

İŞİN EN KÖTÜSÜ

Dün **İSO-PMİ Endeksi** açıklandı. Birileri şimdi 'bize ne' diyebilirsiniz. O zaman ben söyleyeyim: Reel sektörde işler hiç iyi gitmiyor.

Siparişler ve talep düşüyor. Hem içeride hem de dışarda... Bunu aylar önce yazmıştım.

Bu ne anlama geliyor? Şu anda 30 milyon üzerinde olan çalışan sayısı bir kaç aya kalmaz 30 milyon altına düşer.

Bir milyon mu, yoksa daha fazla insan mı işini kaybeder bilemiyorum. Ama işsizliğe de hazır olun derim.

O anlamadığımız **PMİ Endeksi** bunu söylüyor.

Hem durgunluk hem de yüksek enflasyon ile Türkiye Yüzyılı nasıl kurulmuş, bekleyip görelim.

Ekonominin kalbinde tehlike çanları çalıyor!

Türkiye imalat sanayi satın alma yöneticileri endeksi pandemi sürecinden beri en düşük seviyeyi görürken, ham çelik üretimi de yüzde 17,8 azaldı.

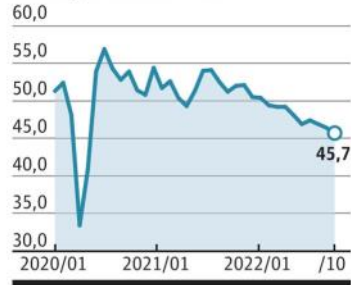
EKONOMİK büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında referans kabul edilen **Istanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI, kasımda 46,4 seviyesinden 45,7'ye geriledi ve üst üste dokuzuncu ay eşik değeri 50'nin altında kaldı. Faaliyet koşullarında gözlenen bozulma, 2020 yılı başlarında yaşanan ilk Covid-19 pandemisinde bu yana görülen en belirgin düzeyde gerçekleşti. PMI anketindeki en dikkat çekici gelişme, talebin hem iç hem de dış piya-

salarda gösterdiği zayıflık oldu. Buna bağlı olarak toplam yeni siparişler ve yeni ihracat siparişleri son 2,5 yılın en belirgin ivme kaybını sergiledi. Yeni ihracat siparişlerinde talep düşüşünün ana kaynağı olarak ABD ve Avrupa ön plana çıktı. Firmalar, imalat sanayi üretimindeki yavaşlamada ana ihracat pazarlarındaki talep yetersizliğinin etkili ol-

duğunu bildirdi. Üretimdeki yavaşlama eğilimi 12. aya ulaştı. Kasımda girdi maliyetleri enflasyonu keskin yavaşlama kaydetti ve girdi fiyatlarındaki artış son 3 yılın en düşük hızında gerçekleşti. Ham madde fiyatlarındaki yükseliş ve liradaki değer kaybı, maliyetlerin artmasında etkili olurken düşük girdi talebi ise enflasyonu sınırlayıcı et-

kide bulundu. Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendirilmede bulunan S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, "Küresel imalat sanayi talebindeki zayıflığın Türk imalatçıları açısından yol açtığı zorluklarla birlikte kasım ayında üretim ve yeni siparişler yavaşlama kaydetti" dedi. Türkiye Çelik Üreticileri Derneği'nin (TÇÜD), ekim ayına ilişkin çelik üretim, tüketim ve dış ticaret verileri de tehlike sinyalleri verdi. Buna göre, ekimde Türkiye'nin ham çelik üretimi, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 17,8 azalarak 2,9 milyon tona geriledi. Ham çelik üretimi, yılın 10 ayında yüzde 10,1 düşüşle 30,2 milyon ton seviyesinde gerçekleşti. Ekimde çelik ürünleri ihracatı da miktar yönünden yıllık bazda yüzde 42,3 azalışla 1,1 milyon ton, değer yönünden yüzde 51,3 düşüşle 853,5 milyon dolar olarak kayıtlara geçti. ■ **Kadir Ok**

PMI 45,7'YE İNDİ**Türkiye İmalat PMI**

İmalatta ivme kaybı sürüyor

Türkiye imalat sanayi satın alma yöneticileri endeksi (PMI) kasımda bir önceki aya göre 0,7 puan düşüşle 46,7'ye gerileyerek, üst üste dokuzuncu ayda da daralma bölgesinde kaldı. Endeks, faaliyet koşullarında gözlenen bozulmayla, 2020 yılı başlarında yaşanan ilk COVID-19 dalgasından bu yana en düşük seviyesine geldi. Yeni siparişlerde iki buçuk yılın en keskin daralması kaydedildi. /04

ISO Türkiye İmalat PMI kasım ayında 45,7'ye geriledi

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI, kasımda 45,7'ye geriledi. Endeks 9 aydır 50 eşik değerinde seyrederken, pandeminin başlangıcı olan 2020'nin başından bu yana en düşük seviyeye indi. **ISO Türkiye İmalat PMI** anketinin kasım ayı sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, ekim ayında 46,4 olan manşet PMI kasımda 45,7'ye geriledi ve böylece üst üste

dokuzuncu ay eşik değeri 50'nin altında kaldı. Faaliyet koşullarında gözlenen bozulma, 2020 yılı başlarında yaşanan ilk COVID-19 dalgasından bu yana görülen en belirgin düzeyde gerçekleşti. Son PMI anketindeki en dikkat çekici gelişme, talebin hem iç hem de dış piyasalarda gösterdiği zayıflık oldu. Buna bağlı olarak toplam yeni siparişler ve yeni ihracat siparişleri son iki buçuk yılın en belirgin ivme kaybını sergiledi. Üretimdeki yavaşlama eğilimi 12. aya ulaştı. Kasımda girdi maliyetleri enflasyonu keskin

yavaşlama kaydetti ve girdi fiyatlarındaki artış son üç yılın en düşük hızında gerçekleşti. Ham madde fiyatlarındaki yükseliş ve

liradaki değer kaybı, maliyetlerin artmasında etkili olurken düşük girdi talebi ise enflasyonu sınırlayıcı etkide bulundu. Girdi maliyetlerindeki düşüş trendine paralel olarak nihai ürün fiyatları enflasyonu da hız kaybetti. PMI raporu kasımda yılın son çeyreğinin ortası itibarıyla birçok sektörde zorlu koşulların sürdüğünü işaret etti. En keskin yavaşlama yine tekstil sektöründe gerçekleşti. Talep koşullarında süregelen zorluklara bağlı olarak yeni siparişlerde de benzer bir tablo gözlemlendi. Küresel

ekonomideki zayıflık yeni ihracat siparişlerinin genel çapta yavaşlamasına yol açtı. Dış talebin arttığı tek sektör kara ve deniz taşıtları oldu. Girdi maliyetlerinin 10 sektörün tamamında artmaya devam etmesine rağmen enflasyonda genele yayılı bir yavaşlama gözlemlendi. Girdi fiyatlarındaki en hızlı artış elektrikli ve elektronik ürünler sektöründe gerçekleşti, ancak bu sektörde de artış hızı 34 ayın en düşük seviyesine geriledi. Girdi maliyetlerinde en yavaş artış ise ana metal **sanayinde** yaşandı.

"Yeni siparişler yavaşlıyor"

Açıklamada görüşlerine yer verilen S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, küresel imalat **sanayi** talebindeki zayıflığın Türk imalatçıları açısından yol açtığı zorluklarla birlikte kasım ayında üretim ve yeni siparişlerin yavaşlama kaydettiğini ifade etti. Harker, "Öte yandan, girdi talebindeki düşüş firmaların bir süredir karşı karşıya olduğu bazı güçlüklerin de hafiflemesine sağladı. Özellikle girdi maliyetleri enflasyonunun son üç yılın en düşük düzeyine gerilemesi dikkat çekti. Tedarikçilerin teslimat sürelerinde ise 2005 yılına uzanan anket tarihinin en sert ikinci düşüşü yaşandı." değerlendirmesinde bulundu.

Takip edilen 10 sektörün sadece ikisinde (giyim, kara-deniz taşıtı) üretim arttı.

Sanayide sorunlar büyüyor

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Kasım 2022 sonuçları dün açıklandı.

Buna göre, Ekim 2022'de 46.4 puan olan manşet PMI geçen ay 45.7'ye indi. Böylece üst üste dokuzuncu ay 50 puanlık eşik değerini altı görüldü. Rapora göre faaliyet koşullarında gözlenen bozulma, ilk Covid-19 salgını dalgasından bu yana görülen en belirgin düzeyde gerçekleşti. S&P Global Market Intelli-

gence Ekonomi Direktörü Andrew Harker durumu şöyle yorumladı:

"Küresel imalattaki zayıflığın Türk imalatçıları açısından yol açtığı zorluklarla birlikte kasım ayında üretim ve yeni siparişler yavaşlama kaydetti. Tedarikçilerin teslimat sürelerinde de anket tarihinin en sert ikinci düşüşü yaşandı. Girdi talebindeki düşüş ise firmaların bir süredir karşı karşıya olduğu bazı güçlüklerin hafiflemesini sağladı."

● **Ekonomi Servisi**

İSO İmalat PMI 45,7'ye geriledi

İSO Türkiye İmalat PMI anketinin kasım ayı sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşme-

ye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, ekim ayında 46,4 olan manşet PMI kasımda 45,7'ye geriledi ve böylece üst üste dokuzuncu ay eşik değer 50'nin al-

tında kaldı. Faaliyet koşullarında gözlenen bozulma, 2020 yılı başlarında yaşanan ilk Kovid-19 dalgasından bu yana görülen en belirgin düzeyde gerçekleşti.

‘Bugün 1 milyon 108 bin çırak ve kalfa var’

Bakan Özer, “25 Aralık 2021 tarihinde Türkiye’de tüm mesleki eğitim merkezlerinde ki çırak kalfa sayısı sadece 159 bindi. Bugün 1 milyon 108 bin çırak ve kalfa var” dedi

OECD ve Millî Eğitim Bakanlığı iş birliğiyle Türkiye’nin mesleki eğitim alanında gerçekleştirilen reformu konu alan ‘Geleceğe Hazır Bir Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemi İnşa Etmek’ zirvesi, **İstanbul Sanayi Odası** meclis salonunda gerçekleşti. Programa Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer, **TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu**, OECD İstanbul Merkezi Direktörü Achraf Bouali ve eğitim alanından uluslararası kurumların temsilcileri katıldı. Konferansın açılışında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın video mesajı yayımlandı.

Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer, OECD ülkelerinin 1950’li yıllarda eğitimin tüm kademelerinde okullaşma oranlarının yüzde 90’ların üzerine taşıdıklarını hatırlatarak “Maalesef Türkiye 2000’li yıllara kadar bu süreci çok başarılı bir şekilde yönetemedi. 2000’li yıllarda ilkökul hariç eğitimin tüm kademelerinde okullaşma oranları yüzde 50’nin altındaydı. Ama son 20 yılda bu cumhuriyetin ilk yüzyılını tamamlamada en önemli enstrüman olan eğitimin bu eksikliğini gidermede sayın cumhurbaşkanımızın liderliğinde devasa yatırım yapıldı. Gerçekten eğitim-

de kitlesel bir dönüşüme sahne oldu. 81 ilde tüm ilçelerine hiçbir bölge ayrımı yapılmaksızın, Türkiye’nin her noktasına yepyeni okullar ve inşa edilerek beşerî sermayenin eğitimle buluşması için inanılmaz bir seferberlik gerçekleştirildi. Ve 20 yılın sonunda eğitimde geline noktaya rakamlarda çok çarpıcı bir dönüşümü hep birlikte şahitlik etmekten de büyük mutluluk duyuyorum. 2000’li yıllarda beş yaşta yani okul öncesindeki okullaşma oranı sadece yüzde 11’di. Bugün yüzde 98. İlkokuldaki okullaşma oranı yüzde 99.63’e yani yüzde yüze ulaştı. AA

Türkiye'de imalat endeksi geriledi

ISO Türkiye İmalat PMI anketinin Kasım ayı sonuçları açıklandı. Eşik değeri olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, Ekim ayında 46,4 olan manşet PMI Kasım'da 45,7'ye geriledi ve böylece üst üste dokuzuncu ay eşik değeri 50'nin altında kaldı. Faaliyet koşullarında gözlenen bozulma, 2020 yılı başlarında

yaşanan ilk Kovid-19 dalgasından bu yana görülen en belirgin düzeyde gerçekleşti. Son PMI anketindeki en dikkat çekici gelişme, talebin hem iç hem de dış piyasalarda gösterdiği zayıflık oldu. Buna bağlı olarak toplam yeni siparişler ve yeni ihracat siparişleri son iki buçuk yılın en belirgin ivme kaybını sergiledi. Yeni ihracat siparişlerinde talep düşüşü-

nün ana kaynağı olarak ABD ve Avrupa ön plana çıktı. Firmalar, imalat sanayi üretimindeki yavaşlamada ana ihracat pazarlarındaki talep yetersizliğinin etkili olduğunu bildirdi. Üretimdeki yavaşlama eğilimi 12. aya ulaştı. Kasım'da girdi maliyetleri enflasyonu keskin yavaşlama kaydetti ve girdi fiyatlarındaki artış son üç yılın en düşük hızında gerçekleşti. (AA)

SANAYİ VE TİCARET ODALARI, YÖNETİMLERİNİ BELİRLEDİ

Türkiye'nin en büyük sanayi odası olan **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** ve dünyanın en büyük 10 ticaret odasından **İstanbul Ticaret Odası'nda (İTO)** Kasım ayında yeni yönetim kurulları belirlendi. Yaklaşık 22 bin üyesi bulunan **İstanbul Sanayi Odası'nın** 2013 yılından beri başkanı olan **Erdal Bahçivan**, yeniden başkan seçildi. **İTO**'da yapılan seçimlerde ise 700 bini aşkın İstanbullu firmayı temsil eden Yönetim Kurulu Başkanlığı'na Şekib Avdağ

yeniden seçildi. Avdağ, 140 yıllık geçmişe sahip olan **İTO**'nun ikinci defa Yönetim Kurulu Başkanı oldu. **TİM** ve **İHKİB** Başkanı Mustafa Gültepe, **İSO** Meclis ve Meslek Komitesi Üyesi, **İHKİB** Yönetim Kurulu Üyesi Mustafa Akçay **İSO** İç Giyim **Sanayii** Meslek Komitesi Başkanı oldu. **İTHİB** Yönetim Kurulu üyelerinden **Sultan Tepe**, **İSO** Yönetim Kurulu Sayman Üyesi olurken **Vehbi Canpolat**, **İSO** Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yapacak.

İş dünyası büyümeyi değerlendirdi

İş dünyası temsilcileri, üçüncü çeyreğe ilişkin büyüme verilerini Türkiye ekonomisinin dinamizminin bir göstergesi olarak değerlendirirken, büyümenin ilerleyen süreçte de devam edeceği görüşünde.

EKONOMİ SERVİSİ

Türkiye ekonomisi bu yılın üçüncü çeyreğinde yüzde 3,9 büyüdü. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, Türkiye ekonomisi üçüncü çeyrekte cari fiyatlarla 4 trilyon 258 milyar 168 milyon lira dolar bazında ise cari fiyatlarla 241 milyar 523 milyon dolar büyüklüğe ulaştı. Kişi başı milli gelir ise üçüncü çeyrek itibarıyla 9 bin 861 dolar olarak hesaplandı. Üçüncü çeyreğe ilişkin verileri değerlendiren iş dünyası temsilcileri, büyümenin ilerleye süreçte de devam etmesini bekliyor.

Olpak: 2022'de yüzde 5 civarında büyüme mümkün

Pozitif görünümün sürmesini memnuniyetle karşıladıklarını belirten Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Nail Olpak, özellikle makine ve teçhizat yatırımlarının yüzde 14,3 artarak büyümeye pozitif katkı vermesini önemli bulduklarını ifade etti. Öncü göstergeler ışığında dünyadaki resesyon beklentilerine paralel büyüme hızının elbette bir miktar yavaşlamasını beklediklerini artaran Olpak, "Ancak küresel risklerin ve resesyonun konuşulduğu bir ortamda dahi yüzde 3,9'luk büyüme gösteren Türkiye'nin bir kez daha dünyadan pozitif ayrışmayı başardığını görüyoruz. Dolayısıyla yılın üçüncü çeyreğindeki büyüme verisi, Türkiye açısından resesyon ihtimalinin de bir hayli zayıf olduğunu destekler nitelikte." değerlendirmesinde bulundu.

Bahçıvan: Dinamizmin bir göstergesi

Son dönemlerde sanayiden ve sanayi ihracatından güçlü bir şekilde beslenen büyüme oranlarında, bir ivme kaybı olduğunu gözlemlediklerini belirten İstan-

bul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçıvan, şunları kaydetti: "Bu ivme kaybını, özellikle İSO Türkiye İmalat PMI verilerinin son aylardaki belirgin düşüşünde de maalesef açıkça görmekteyiz. Yine de açıklanan üçüncü çeyrek büyüme verilerini Türkiye ekonomisinin dinamizminin bir göstergesi olarak değerlendirirken, nitelikli büyümenin korunması için GSYH içinde sanayi büyümesinin payının artırılması gerektiğinin altını çizmek isteriz. Ayrıca, bu olumsuz dönemde bile sanayimizin yatırım ihtiyacının ve sanayicimizin yatırım motivasyonunun hala oldukça yüksek olduğunu hatırlatmak istiyorum. Böylesine kıymetli bir iklim şansını ve fırsatını, ülkemizin geleceğine yönelik olarak olumlu değerlendirmemiz gerektiğini özellikle vurguluyorum."

Avdagiç: Ekonomik dinamizm sürüyor

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagiç, üçüncü çeyrek büyüme verilerine ilişkin, "Yıllık yüzde 3,9'luk büyüme, dünyadaki resesyon sinyaline karşın ekonomimizin dinamizmini sürdürdüğünü gösteriyor." ifadesini kullandı. Avdagiç, sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada, yılın üçüncü çeyreğine (temmuz-eylül) ilişkin GSYH sonuçlarını değerlendirdi. "Üçüncü çeyrekteki yıllık yüzde 3,9'luk büyüme, dünyadaki resesyon sinyaline

karşın ekonomimizin dinamizmini sürdürdüğünü gösteriyor" değerlendirmesinde bulunan Avdagiç, büyümede iç talebin öne çıktığını, dış talebin ise sınırlı şekilde pozitif katkı vermeyi sürdürdüğünü kaydetti. Avdagiç, "Çeyrekten çeyreğe yatay seyir, 2023 yılı için 3 ödevimizi açıkça ortaya koyuyor. Üretim ve yatırımdan hız kesemeyiz. 2023 için ihracatta pazar ve ürün çeşitlendirme faaliyetleri olmazsa olmazımız. Hizmetler sektöründe yeniden atak başlatma zamanı." ifadelerini kullandı.

Asmalı: Büyüme devam edecek

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı Mahmut Asmalı, yüksek seyreden jeopolitik risklere ve yavaşlayan küresel ekonomiye rağmen, Türkiye ekonomisinin dinamik ve esnek yapısı sayesinde dünya ve G20 ortalamalarının üzerinde büyümeyi başardığını belirtti. Asmalı, şunları söyledi: "Salgın sonrası tedarik zincirlerinde yaşanan sorunların henüz tam anlamıyla bertaraf edilemediği bir dönemde patlak veren Rusya-Ukrayna Savaşı, toparlanma evresindeki küresel ekonomik konjonktürü oldukça olumsuz etkilemiştir. Gelişmiş ülkelerde resesyon ve stagflasyon senaryolarının konuşulduğu böylesi zorlu bir ortamda ekonomimizin büyümeye devam etmesi,

Türkiye'nin dış soklara karşı bağımsızlığını ne denli güçlendirdiğinin bir ispatıdır. MÜSİAD olarak, bu motivasyonla gireceğimiz 2023 yılında da Türkiye ekonomisinin sanayicilerimizin omuzlarında yükselmeye devam edeceğine, bu bağlamda millî ekonomimizin üretim, ihracat ve istihdam odaklı büyüme sürecinin önümüzdeki dönemde de sürecine yürekten inanıyoruz."

Baran: Ekonomimiz bağımsızlığını güçlü tutmaya çalışıyor

Ankara Ticaret Odası (ATO) Başkanı Gürsel Baran ise, tüm iç ve dış zorluklara rağmen Türkiye'nin yüzde 3,9 büyümesinin önemli olduğunu vurguladı. Baran, küresel ekonomide resesyon tehlikesinin sürdüğü dönemde Türkiye ekonomisinin bağımsızlığını güçlü tutmaya çalıştığını söyledi. Pandeminin ardından Rusya-Ukrayna savaşıyla birlikte dünya ekonomisinin önemli bir kırılmadan geçtiğine işaret eden Baran, "Küresel ekonomide durgunluk oluşturan salgın ardından savaşın etkileri, tedarik zincirlerindeki bozulma, enerji ve gıda temini gibi sorunların ekonomik büyümeye baskı yaptı. Küresel ekonomide büyümenin yavaşladığı, resesyon tehlikesinin sürdüğü bu dönemde Türkiye'nin büyüme performansını koruması, bağımsızlığının güçlü olduğunun göstergesidir. Dünya ekonomisindeki yavaşlamanın Türkiye ekonomisine ivme kaybetirmesi kaçınılmaz görünüyor. Bu gerçeği göz ardı etmemek gerektiği gibi karamsar tablo çizmek de doğru değil. Türkiye ekonomisi zaten doğru bir rotada gelişimini sürdürüyor. Dinamik reel sektörü, basiretli yönetimi ve insan kaynağıyla Türkiye'nin önü açıktır."

Pelister: Resesyon sinyalleri belirgin hale geldi

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan Türkiye ekonomisi 2022 yılı üçüncü çeyrek büyüme verilerini değerlendiren İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İKMİB) Yönetim Kurulu Başkanı Adil Pelister, "Rusya- Ukrayna krizi başta olmak üzere küresel ekonomik ve politik gelişmeler, enflasyon baskıları, enerji maliyetleri, kur ve parite dalgalanmaları gibi pek çok etken dolayısıyla üçüncü çeyrek ve dördüncü çeyrekte büyümede gerileme bekleniyordu. Özellikle AB ve ABD tarafından resesyon sinyalleri son çeyrekte daha belirgin hale gelmeye başladı. Bu durumun ihracatımıza yansımaları bazı hammadde ve yan mamul verdiğimiz diğer sektörlerde görmeye başladık."

Kopuz: Türkiye büyüme modeli güçlü durmamızı sağlıyor

Türkiye ekonomisinin salgın sonrası normalleşme süreciyle birlikte ilk iki çeyrekte beklentilerin üzerinde büyüdüğünü hatırlatan İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) Başkanı Ali Kopuz, şunları kaydetti: "Küresel risklerin üretim, ihracat ve yatırım öngörülebilirliğini azalttığı bu süreçte en önemli ticaret ortağımız olan Euro bölgesi ekonomisinin yıllık bazda 2,1 büyüdüğünü göz önüne alırsak, Türkiye'nin yakaladığı yüzde 3,9'luk büyüme rakamının ne kadar değerli olduğunu daha iyi anlayabiliriz. Türkiye büyüme modeli bu zorlu konjonktüre rağmen güçlü durmamızı sağlıyor. Şu an uygulanan etkin politikalarla tarımsal hasılamızı en kısa sürede hak ettiğimiz noktaya taşıyacağımıza gönülden inanıyoruz."

İmalatta daralma sürüyor

Türkiye imalat **sanayi** satın alma yöneticileri endeksi (PMI) kasımda 45.7'ye gerileyerek sektördeki daralmanın talepte dünya genelinde görülen zayıflamaya paralel olarak devam ettiğine işaret etti.

Yeni siparişlerde iki buçuk yılın en keskin daralması kaydedilirken, girdi fiyat enflasyonunu talepteki daralma sonucu üç yılın dip seviyesine indi. Tedarikçilerin teslimat süreleri neredeyse rekor seviyede hızlandı.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) için S&P Global tarafından derlenen imalat PMI, Ekim'de 46.4 değerini almasının ardından Kasım'da 45.7'ye geriledi ve sektörün dokuzuncu ayda da daralmaya devam ettiğini gösterdi. PMI'da 50'nin altında kalan değerler daralmaya işaret ediyor. Endeks koronavirüs salgın hastalığının başlangıcı olan 2020'nin başından bu yana en düşük seviyeye indi.

Son PMI anketinde hem iç hem de dış pazarlarda zayıf talep başlıca unsur olarak yer aldı. Sonuç olarak, yeni siparişler ve ihracat siparişlerinde iki buçuk yılın en büyük daralması kaydedildi.

Üretim alt endeksi Kasım'da 46.4'ten 44'e gerileyerek art arda 12. ayda da daralma olduğunu gösterirken, yeni siparişler alt endeksi de 43.5'ten 42.7'ye geriledi. **Haber Merkezi**

Büyüme yavaşlıyor, gidişat parlak değil

Türkiye ekonomisinin genel durumuna ilişkin en önemli göstergelerden birisi olan büyüme verileri bu hafta TÜİK tarafından yayımlandı. Buna göre, ekonomimiz 2022 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın

**Yalçın
KARATEPE**
yalcinkaratepe06@gmail.com

aynı dönemine göre yüzde 3,9 oranında büyümüş. Veriye bakmayı burada bırakırsanız hiç de fena sayılmayacak bir büyümeye sahip olduğumuzu düşünebilirsiniz. Ama detaya bakınca gidişatin pek de parlak olmadığı açık bir şekilde görülüyor. İlk iki çeyrekte yüzde 7,5 ve 7,7'lik büyümeden sonra üçüncü çeyrekte ki yüzde 3,9'luk veri ekonomik büyümede yavaşlamanın yaşandığının bir işaretidir. Bir önceki çeyreğe göre büyüme verisi bu yavaşlamanın çok belirgin hale geldiğini gösteriyor. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış zincirlenmiş hacim endeksine göre Türkiye ekonomisi, bu yılın üçüncü çeyreğinde bir önceki dönem göre yüzde 0,1 oranında küçülmüş. Büyük olasılıkla dördüncü çeyrekte bu durum artarak devam edecektir. **Dün İstanbul Sanayi Odası** tarafından açıklanan İmalat Sanayi Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) verisinin düşmeye devam ederek 45,7 düzeyine geldiği duyuruldu. Bu durum ilk defa karşımıza çıkmıyor. PMI endeksi dokuz aydır düzenli olarak düşüyor. Büyüme verisinin detayında bu durum neye yol açtığı da açık. Sanayi sektörü üçüncü çeyrekte yıllık bazda binde 3 büyümüş olmasına rağmen, bir önceki dönem ile karşılaştırıldığında yüzde 4,7'lik bir küçülmenin yaşandığı ortaya çıkıyor.

Tarım sektöründe de durum pek farklı değil; büyüme yüzde 1,1. Asıl ciddi sorun inşaat sektöründe yaşanıyor: yüzde 14,1 oranında küçülmüş. Tarım, sanayi ve inşaatı reel sektör başlığı altında toplayacak olursa; burada ciddi bir sorun olduğu görülüyor.

★★★

Peki nasıl büyüdük? Hizmet sektöründe göreceli olarak bir büyüme var. Ama asıl finans sektörü büyümüş! Finans ve sigortacılık başlığı altında açıklanan bu veri yıllık bazda yüzde 21,6 oranında bir büyümeye gerçekleşmiş. Olsun büyüme büyümedir.

Harcamalar açısından baktığımızda ekonomik büyümenin lokomotifinin ne olduğunu daha net görebiliyoruz: vatandaşın para harcaması. Hanehalklarının tüketimi %19,9 oranında artmış. Bu bize gösteriyor ki eline para geçen hemen harcamış. Haksız da sayılmazlar. Enflasyonun yüzde 85 seviyesinde olduğu bir dönemde parayı elde tutmanın bir anlamı var mı? Diyelim vatandaş parasını harcamadı, götürüp bankaya yatırdı. Ne kazanacak? Yüzde 15-20. Enflasyon 85 olduğuna göre, vade sonunda eline geçecek faiz dâhil toplam paranın satınalma gücü reel olarak düşmüş olacak. E, durum bu olunca vatandaş parasını harcıyor.

Büyüme verilerinde dikkat çeken bir başka sorun kaynağı ise sabit sermaye oluşumu: yüzde 1,3 oranında azalmış. Bu ne anlama geliyor? Üretim araçlarına yapılan yatırımın düştüğünü gösteriyor. Üretim

araçlarına yatırım yapmazsanız gelecek dönemlerde üretim miktarınızı nasıl artıracaksınız?

Şimdiye kadar okuduklarımızdan görebileceğiniz gibi büyüme verileri ekonomide bir yavaşlamaya işaret ediyor. Dördüncü çeyrek verileri açıkladığında 2022 yılı büyümesi

yüzde 4-5 aralığında gelse bile 2023 yılında işler daha sarp saracak gibi görünüyor.

"İhracat artacak, ekonomimiz büyüyecek" diye çıktıkları yolda geldikleri yer, artan talep ve rekor düzeyde dış ticaret açığı.

Bu durumu iktidar da görüyordur. Bu nedenle büyüme için ne yapacaklarını tahmin edebiliyoruz: kredi kanallarını açıp, vatandaşın daha fazla harcama yapmasını sağlamak. Bunun sinyallerini görüyoruz. Mesela, konut kredi faizlerini düşürmek için çalışma yapıldığı söyleniyor. Bunun inşaat sektörüne etki etmesi amaçlanıyor. Ancak beklenen sonucu verir mi dersanız, pek iyimser değilim. Zaten konut fiyatlarının aşırı derece arttığı bir dönemde kredi faizlerinin düşürülmesi insanların ev sahibi olmasına imkân yaratmaz, aksine konut fiyatlarını biraz daha artırarak konut sahibi olmayı imkânsız hale getirir.

★★★

Neyse canım çok da dert etmeyin. Ev alamasanız bile başka şeylere harcama yaparsınız. Harcama yapacak paranızı mı yok? Kredi kullanarak harcıyın. Elinizi tutan mı var?

Peki, öyle ya da böyle, büyümüş olmanın size bir faydası olmuş mu? Eğer patron değilseniz, olmamış.

Ücretli kesimin maaş gelirden aldığı pay yılın üçüncü çeyreğinde, yıllık bazda azalarak yüzde 29,5'ten 26,3'e gerilemiş. Çalışanların aldığı pay düşerken, şirketler kesimin aldığı pay ise artarak yüzde 54,8'e ulaşmış. Bu da bize bir kez daha gösteriyor ki, iktidarın ekonomi politikası gelir dağılımını düzenli olarak bozan, çalışanları yoksullaştıran bir sonuç ortaya çıkarıyor

ENFLASYON

Pazartesi günü TÜİK Kasım ayı enflasyon verilerini açıklayacak. **Dün açıklanan İstanbul Ticaret Odası (İTO) Geçinme Endeksi** verileri bize bir ipucu veriyor. Fiyatlar Kasım ayında aylık yüzde 3,1, yıllık bazda ise yüzde 105,55 oranında artmış. İstanbullular için 2022 yılı başından beri gerçekleşen enflasyon yüzde 87,7 olmuş.

TÜİK verilerinin **İTO** verilerinin altında kaldığını uzun zamandır izliyoruz. Pazartesi veriler açıklandığında da benzer bir durum sürpriz olmayacaktır. Eğer böyle olursa TÜİK'in yıllık TÜFE verisindeki artışın durduğunu göreceğiz. Geçen yıl Kasım ayında aylık enflasyon yüzde 3,51 idi. Eğer bunun altında bir veri açıklanırsa yıllık enflasyonda baz etkisini simdiden görmüş olacağız. Ve size diyecekler ki "bakın faizleri indirmeye devam ettik ama bu, enflasyon artışına yol açmadı."

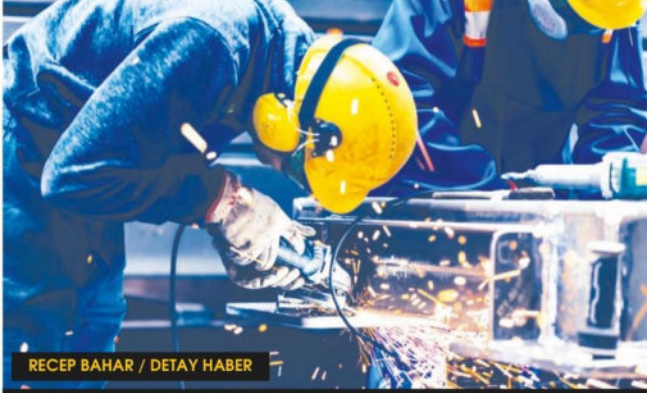
Onlar bunu dese de siz gerçeğin ne olduğunu biliyorsunuz, değil mi?

SANAYİDE ALARM ZİLLERİ

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat **sanayi** performansında en güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI, Kasım'da 45.7'ye geriledi ve üst üste dokuzuncu ay eşik değer 50'nin altında kaldı. **Sanayide** gözlenen bozulma, 2020 yılı başlarında yaşanan ilk Covid-19 dalgasından bu yana görülen en belirgin düzeyde gerçekleşti

Sanayi kan kaybediyor

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası** (ISO) **Türkiye** İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) anketinin Kasım 2022 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50.0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, Ekim ayında 46.4 olan manşet PMI Kasım ayında 45.7'ye geriledi. Son PMI anketindeki en dikkat çekici gelişme, talebin hem iç hem de dış piyasalarda gösterdiği zayıflık oldu. Buna bağlı olarak toplam yeni siparişler ve yeni ihracat siparişleri son iki buçuk yılın en belirgin ivme kaybını sergiledi. Yeni ihracat siparişlerinde talep düşüşünün ana kaynağı olarak ABD ve Avrupa ön plana çıktı. • 4TE

RECEP BAHAR / DETAY HABER

10 sektörün 8'inde üretim düştü!

İstanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI raporu Kasım'da yılın son çeyreğinin ortası itibarıyla birçok sektörde zorlu koşulların sürdüğüne işaret etti. Anket kapsamında izlenen 10 sektörden sadece giyim ve deri ürünleri ile kara ve deniz taşıtları sektörleri Kasım ayında üretim artışı kaydetti. En keskin yavaşlama ise yine tekstil sektöründe gerçekleşti. Küresel ekonomideki zayıflık yeni ihracat siparişlerinin genel çapta yavaşlamasına yol açtı. Dış talebin arttığı tek sektör kara ve deniz taşıtları oldu. İstihdama ilişkin eğilimlerin karmaşık seyrettiği Kasım ayında 5 sektörde artış, 5 sektörde düşüş gerçekleşti.

Sanayide alarm zilleri çalıyor

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat **sanayi** performansında en güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI, Kasım'da 45.7'ye geriledi ve üst üste dokuzuncu ay eşik değer 50'nin altında kaldı. **Sanayide** gözlenen bozulma, 2020 yılı başlarında yaşanan ilk Covid-19 dalgasından bu yana görülen en belirgin düzeyde gerçekleşti

RECEP BAHAR / DETAY HABER

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI)** anketinin Kasım 2022 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50.0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, Ekim ayında 46.4 olan manşet PMI Kasım ayında 45.7'ye geriledi ve böylece üst üste dokuzuncu ay eşik değer 50'nin altında kaldı. Faaliyet koşullarında gözlenen bozulma, 2020 yılı başlarında yaşanan ilk Covid-19 dalgasından bu yana görülen en belirgin düzeyde gerçekleşti.

İç piyasa da, dış piyasa da bozuk!

Son PMI anketindeki en dikkat çekici gelişme, talebin hem iç hem de dış piyasalarda gösterdiği zayıflık oldu. Buna bağlı olarak toplam yeni siparişler ve yeni ihracat siparişleri son iki buçuk yılın en belirgin ivme kaybını sergiledi. Yeni ihracat siparişlerinde talep düşüşünün ana

Takip edilen 10 sektörün 8'inde üretim düştü!

İstanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI raporu Kasım'da yılın son çeyreğinin ortası itibarıyla birçok sektörde zorlu koşulların sürdüğüne işaret etti. Anket kapsamında izlenen 10 sektörden sadece giyim ve deri ürünleri ile kara ve deniz taşıtları sektörleri Kasım ayında üretim artışı kaydetti. En keskin yavaşlama ise yine tekstil sektöründe gerçekleşti. Küresel ekonomideki zayıflık yeni ihracat siparişlerinin genel çapta yavaşlamasına yol açtı. Dış talebin arttığı tek sektör kara ve deniz taşıtları oldu. İstihdama ilişkin eğilimlerin karmaşık seyrettiği Kasım ayında 5 sektörde artış, 5 sektörde düşüş gerçekleşti. En hızlı istihdam artışı kara ve deniz taşıtlarında, en belirgin düşüş ise tekstil ürünlerinde kaydedildi.

kaynağı olarak ABD ve Avrupa ön plana çıktı. Firmalar, imalat **sanayi** üretimindeki yavaşlamada ana ihracat pazarlarındaki talep yetersizliğinin etkili olduğunu bildirdi. Üretimdeki yavaşlama eğilimi 12. aya ulaştı.

Girdi maliyetleri artık yükselmiyor

Kasım'da girdi maliyetleri enflasyonu keskin yavaşlama kaydetti ve girdi fiyatlarındaki artış son üç yılın en düşük hızında gerçekleşti. Ham madde fiyatlarındaki yükseliş ve lira-

daki değer kaybı, maliyetlerin artmasında etkili olurken düşük girdi talebi ise enflasyonu sınırlayıcı etkiye bulundu. Girdi talebindeki zayıflık aynı zamanda tedarikçi performansında da belirgin bir iyileşmeyi beraberinde getirdi. Nitekim teslimat sürelerindeki düşüş, Temmuz 2005 hariç olmak üzere anket tarihinin en belirgin düzeyinde gerçekleşti. Girdi maliyetlerindeki düşüş trendine paralel olarak nihai ürün fiyatları enflasyonu da hız kaybetti. Kasım'da ürün fiyatlardaki artış güçlü olmakla birlikte Ağustos'tan bu yana en düşük seviyesinde kaydedildi. Son olarak iki aylık gerilemenin ardından istihdam Kasım'da yeniden artışa geçti. Öte yandan söz konusu artış oldukça sınırlı gerçekleşti.

Araç fiyatları arttı

Maliyet baskılarının görece olarak hafiflemesiyle birlikte ana metal imalatçılarının satış fiyatları Kasım ayında hemen hemen değişmedi. Fiyatlar diğer sektörlerde artmaya devam etse de artışlar Ekim ayına göre genellikle daha düşük oranlarda gerçekleşti. Nihai ürün fiyatlarında en hızlı artış kara ve deniz taşıtları sektöründe ölçüldü.

İSO Türkiye İmalat PMI kasımında 45,7 oldu

HABER MERKEZİ - İstanbul Sanayi Odası (İSO)
Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Kasım 2022 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değeri olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, ekim ayında 46,4 olan manşet PMI kasımında 45,7'ye geriledi. Böylece üst üste dokuzuncu ay eşik değeri 50'nin altında kaldı. Faaliyet koşullarında gözlenen bozulma, 2020 yılı başlarında yaşanan ilk Covid-19 dalgasından bu yana görülen en belirgin düzeyde gerçekleşti. Son PMI anketindeki en dikkat çekici gelişme, talebin hem iç hem de dış piyasalarda gösterdiği zayıflık oldu. Buna bağlı olarak toplam yeni siparişler ve yeni ihracat siparişleri son iki buçuk yılın en belirgin ivme kaybını sergiledi. Yeni ihracat siparişlerinde talep düşüşünün ana kaynağı olarak ABD ve Avrupa ön plana çıktı.

Sanayi üretimi yavaşlıyor

EKONOMİK büyümenin öncü göstergesi olan imalat **sanayi** performansında referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI, kasımda 45.7'ye geriledi ve üst üste dokuzuncu ay eşik değeri 50'nin altında kaldı. Faaliyet koşullarında gözlenen bozulma, 2020 yılı başlarında yaşanan ilk Kovid-19 dalgasından bu yana görülen en belirgin düzeyde gerçekleşti.

İSO imalat PMI Ekim ayındaki 46.4 seviyesinden 45.7'ye geriledi ve böylece üst üste dokuzuncu ay eşik değeri 50'nin altında kaldı. Faaliyet koşullarında gözlenen bozulma, 2020 yılı başlarında yaşanan ilk Kovid-19 dalgasından bu yana görülen en belirgin düzeyde gerçekleşti.

Son PMI anketindeki en dikkat çekici gelişme, talebin hem iç hem de dış piyasalarda gösterdiği zayıflık oldu. Buna bağlı olarak toplam yeni siparişler ve yeni ihracat siparişleri son iki buçuk yılın en belirgin ivme kaybını sergiledi. Yeni ihracat siparişlerinde talep düşüşünün ana kaynağı olarak ABD ve Avrupa ön plana çıktı.

SİPARİŞLER GERİLEDİ

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendirmede bulunan S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi:

“Küresel imalat **sanayi** talebindeki zayıflığın Türk imalatçıları açısından yol açtığı zorluklarla birlikte kasım ayında üretim ve yeni siparişler yavaşlama kaydetti. Öte yandan, girdi talebindeki düşüş firmaların bir süredir karşı karşıya olduğu bazı güçlüklerin de hafiflemesini sağladı. Özellikle girdi maliyetleri enflasyonunun son üç yılın en düşük düzeyine gerilemesi dikkat çekti. Tedarikçilerin teslimat sürelerinde ise 2005 yılına uzanan anket tarihinin en sert ikinci düşüşü yaşandı.” (EKONOMİ SERVİSİ)

Özer: Bugün 1 milyon 108 bin çırak ve kalfa var

Nedim BAYHAN-Ömer HASAR/
İSTANBUL(DHA)-MİLLİ Eğitim Bakanı Mahmut Özer, "25 Aralık 2021 tarihinde Türkiye'de tüm mesleki eğitim merkezlerindeki çırak kalfa sayısı sadece 159 bindi. Bugün 1 milyon 108 bin çırak ve kalfa var" dedi.

OECD ve Millî Eğitim Bakanlığı iş birliğiyle Türkiye'nin mesleki eğitim alanında gerçekleştirilen reformu konu alan 'Geleceğe Hazır Bir Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemi İnşa Etmek' zirvesi, İstanbul Sanayi Odası meclis salonunda gerçekleşti. Programa Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer, TOBB Başkan Rifat Hisarcıklıoğlu, OECD İstanbul Merkezi Direktörü Achraf Bouali ve eğitim alanından uluslararası kurumların temsilcileri katıldı. Konferansın açılışında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın video mesajı yayımlandı.

"KIZ ÇOCUKLARININ OKULLAŞMA ORANI YÜZDE 39'DAN YÜZDEN 95'E ULAŞTI"

Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer, OECD ülkelerinin 1950'li yıllarda eğitimin tüm kademelerinde okullaşma oranlarının yüzde 90'ların üzerine taşıdıklarını hatırlatarak "Maalesef Türkiye 2000'li yıllara kadar bu süreci çok başarılı bir şekilde yönetemedi. 2000'li yıllarda ilkokul hariç eğitimin tüm kademelerinde okullaşma oranları yüzde 50'nin altındaydı. Ama son 20 yılda bu cumhuriyetin ilk yüzyılını tamamlamada en önemli

enstrüman olan eğitimin bu eksikliğini gidermede sayın cumhurbaşkanımızın liderliğinde devasa yatırım yapıldı. Gerçekten eğitimde kitlesel bir dönüşüm sahne oldu.

81 ilde tüm ilçelerine hiçbir bölge ayrımı yapılmaksızın, Türkiye'nin her noktasına yepyeni okullar ve inşa edilerek beşerî sermayenin eğitimle buluşulması için inanılmaz bir seferberlik gerçekleştirildi. Ve 20 yılın sonunda eğitimde gelineen noktaya rakamlarda çok çarpıcı bir dönüşümü hep birlikte şahitlik etmekten de büyük mutluluk duyuyorum. 2000'li yıllarda beş yaşta yani okul öncesindeki okullaşma oranı sadece yüzde 11'di. Bugün yüzde 98. İlkokuldaki okullaşma oranı yüzde 99.63'e yani yüzde yüze ulaştı. Özellikle 4+4+4 reformundan sonra ortaöğretimdeki okullaşma oranlarında devasa bir artış oldu.

2000'li yıllarda ortaöğretimde yani liselerdeki okullaşma oranı yüzde 44 bugün yüzde 95'e ulaştı. Son 20 yıl eğitimde kitleselleşme evresine tekabül etmekte. Bunun iki kazananı oldu. Birincisi sosyoekonomik seviyesi görece dezavantajlı olan kesimler yani eğitimde fırsat eşitliğini güçlendirmek için tarihi bir dönem yaşanmış oldu. Onların hepsi eğitime katılabildi. Okul öncesinden yüksek öğretime kadar ücretsiz bir şekilde eğitimden yararlanabilme imkânına kavuştular.

Maliyetler yavaşlasa da zamlar arkadan geliyor

Para Politikası Kurulu fiyat artışlarının beş temel nedenini açıkladı. **ISO PMI Raporuna göre gıdada firmaların satış fiyatlarında ortalamının üzerinde artış yaptığı görüldü**

EKONOMİ SERVİSİ

FİYAT artışları beklendiği gibi sonbaharda da sürüyor. Her ne kadar atış hızı yavaşlasa da zamlar sürüyor. Sonbahar başında yapılan enerji zamları ve küreselde devam eden çoklu arz şoklarının etkisi raflarda gözlenmeye başladı. İç piyasada baskılanan döviz fiyatları ve petroldeki düşüşle akaryakıt fiyatlarındaki düşüşe karşın önceki aylardan gelen maliyet baskıları devam ediyor.

Istanbul Ticaret Odası'nın açıkladığı Ücretler Geçişme Endeksi sonuçlarına göre kasım ayında yıllık yüzde 105.5 artış yaşandı. Endeks ekim ayında ise yıllık yüzde 108.77 artmıştı. Toptan Eşya Fiyatları İndeksinde ise kasım ayında yıllık yüzde 95.7 oldu.

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu (Kurul), "Enflasyonda gözlenen yükselişte; jeopolitik gelişmelerin yol açtığı enerji maliyeti artışlarının gecikmeli ve dolaylı etkileri, ekonomik temellerden uzak fiyatlamaya oluşumlarının etkileri, küresel enerji, gıda ve tarımsal emtia fiyatlarındaki artışların oluşturduğu güçlü negatif arz şokları etkili olmaya devam etmektedir." dedi.

BEKLENENDEN UZUN SÜREBİLİR

Enerji kaynaklı gelişmelere rağmen, mevsimsellikten arındırılmış üretici fiyatları ana eğilim göstergeleri maliyet bazlı baskıların sürmekle birlikte zayıflama eğiliminde olduğuna işaret eden Kurul, dün yayınladığı Para Politikası Toplantı özetinde, şu tespitlere yer verdi: "Türkiye'nin geliştirdiği stratejik nitelikte çözüm araçları sayesinde temel gıda başta olmak üzere bazı sektörlerdeki arz kısıtlarının olumsuz etkileri azaltılmış olsa da uluslararası ölçekte üretici ve tüketici fiyatlarının artış eğilimi sürmektedir. Yüksek küresel enflasyonun, enflasyon beklentileri ve uluslararası finansal piyasalar üzerindeki etkileri yakından izlenmektedir. Bununla birlikte, gelişmiş ülke merkez bankaları yüksek enerji fiyatları ve arz-talep uyumsuzluğu ile işgücü piyasalarındaki katlıklara bağlı olarak enflasyonda görülen yükselişin beklenenden uzun sürebileceğini vurgulamaktadırlar."

GIDA, ELEKTRONİK VE GİYİME ZAM YAPILDI

Dün yayınlanan **Istanbul Sanayi Odası (ISO)** İmalat PMI raporunun sektörel sonuçlarına baktığımızda gıda ürünleri sektöründe şu tespitler dikkat çekti: "Gir-

Kasımda iç ve dış talep zayıfladı

Istanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Kasım 2022 dönemi sonuçlarında endeksin eşik değer olan 50'nin altında kaldığı görüldü. Ekim ayında 46.4 olan manşet PMI kasımda 45.7'ye geriledi ve böylece üst üste dokuzuncu ay eşik değer 50'nin altında kaldı. Faaliyet koşullarında gözlenen bozulma, 2020 yılı başlarında yaşanan ilk Kovid-19 dalgasından bu yana görülen en belirgin düzeyde gerçekleşti.

Son PMI anketindeki en dikkat çekici gelişme, talebin hem iç hem de dış piyasalarda gösterdiği zayıflık oldu. Buna bağlı olarak toplam yeni siparişler ve yeni ihracat siparişleri son iki buçuk yılın en belirgin ivme kaybını sergiledi. Yeni ihracat siparişlerinde talep düşüşünün ana kaynağı olarak ABD ve Avrupa ön plana çıktı.

MALİYET ARTIŞI YAVAŞLADI

Firmalar, imalat **sanayi** üretimindeki yavaşlamada ana ihracat pazarlarındaki talep yetersizliğinin etkili olduğunu bildirdi. Üretimdeki yavaşlama eğilimi 12. aya ulaştı. Kasımda girdi maliyetleri enflasyonu keskin yavaşlama kaydetti ve girdi fiyatlarındaki artış son üç yılın en düşük hızında gerçekleşti. Ham madde fiyatlarındaki yükseliş ve liralardaki değer kaybı, maliyetlerin artmasında etkili olurken düşük girdi talebi ise enflasyonu sınırlayıcı etkide bulundu. Girdi maliyetlerindeki düşüş eğilimine paralel olarak nihai ürün fiyatları enflasyonu da hız kaybetti. Kasımda ürün fiyatlarındaki artış güçlü olmakla birlikte ağıstostan bu yana en düşük seviyesinde kaydedildi. Son olarak, iki aylık gerilemenin ardından istihdam kasımda yeniden artışa geçti.

di maliyetleri enflasyonu keskin bir şekilde yavaşlatarak Aralık 2019'dan bu yana en ılımlı düzeye inmesine rağmen yine de yüksek seyretti. Öte yandan, firmaların satış fiyatlarında ortalamının üzerinde artış yaptığı görüldü."

Giyim ve deri sektöründe de girdi maliyetleri enflasyonu keskin bir gerilemeyle Nisan 2020'den bu yana en düşük oranda kaydedildi. Ama firmalar satış fiyatlarını hızlı bir şekilde artırmaya devam etti. Elektrikli ve elektronik ürünler imalatı, kasım ayında yavaşlayan enflasyona rağmen anket kapsamında takip edilen on kategori içerisinde en hızlı girdi enflasyonunun yaşandığı sektör oldu. Girdi maliyetlerinin gösterdiği hızlı artışla birlikte nihai ürün fiyatları da belirgin şekilde yükseldi ve bu artış ekim ayına göre ivme kazandı.

EKİME KIYASLA DAHA DÜŞÜK

Bununla birlikte genel anlamda girdi maliyetlerinin on sektörün tamamında artmaya devam etmesine rağmen enflasyonda genele yayılı bir yavaşlama gözlemlendi. Girdi fiyatlarındaki en hızlı artış elektrikli ve elektronik ürünler sektöründe gerçekleşti, ancak bu sektörde de artış hızı 34 ayın en düşük seviyesine geriledi. Girdi maliyetlerinde en yavaş artış ise ana metal **sanayinde** yaşandı. Maliyet baskılarının görece olarak hafiflemesiyle birlikte ana metal imalatçıların satış fiyatları kasım ayında hemen hemen değişmedi. Fiyatlar diğer sektörlerde artmaya devam etse de artışlar ekim ayına göre genellikle daha düşük oranlarda gerçekleşti. Nihai ürün fiyatlarında en hızlı artış kara ve deniz taşıtları sektöründe ölçüldü.

İmalat sanayinde daralma sürüyor

Türkiye imalat **sanayi** satın alma yöneticileri endeksi (PMI) kasım'da 45.7'ye gerileyerek sektördeki daralmanın talepte dünya genelinde görülen zayıflamaya paralel olarak devam ettiğine işaret etti. Yeni siparişlerde iki buçuk yılın en keskin daralması kaydedilirken, girdi fiyat enflasyonu talepteki daralma sonucu üç yılın dip seviyesine indi. Tedarikçilerin teslimat süreleri neredeyse rekor seviyede hızlandı. **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** için S&P Global tarafından derlenen imalat PMI, Ekim'de 46.4 değerini almasının ardından Kasım'da 45.7'ye geriledi ve sektörün dokuzuncu ayda da daralmaya devam ettiğini gösterdi. PMI'da 50'nin altında kalan değerler daralmaya işaret ediyor. Endeks koronavirüs salgın hastalığının başlangıcı olan 2020'nin başından bu yana en düşük seviyeye indi. Son PMI anketinde hem iç hem de dış pazarlarda zayıf talep başlıca unsur olarak yer aldı. Sonuç olarak, yeni siparişler ve ihracat siparişlerinde iki buçuk yılın en büyük daralması kaydedildi. Üretim alt endeksi Kasım'da 46.4'ten 44'e gerileyerek art arda 12. ayda da daralma olduğunu gösterirken, yeni siparişler alt endeksi de 43.5'ten 42.7'ye geriledi.

İMALAT SANAYİNDE DARALMA DOKUZUNCU AYINDA

İmalat PMI, Kasım'da 45.7'ye gerileyerek daralmanın devam ettiğini ortaya koydu. Endeks koronavirüs salgın hastalığının başlangıcı olan 2020'nin başından bu yana en düşük seviyede.

Türkiye imalat **sanayi** satın alma yöneticileri endeksi (PMI) kasımda 46.7'ye gerileyerek sektördeki daralmanın talepte dünya genelinde görülen zayıflamaya paralel olarak devam ettiğine işaret etti.

Yeni siparişlerde iki buçuk yılın en keskin daralması kaydedilirken, girdi fiyat enflasyonu talepteki daralma sonucu üç yılın dip seviyesine indi. Tedarikçilerin teslimat süreleri neredeyse rekor seviyede hızlandı.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) için S&P Global tarafından derlenen imalat PMI, Ekim'de 46.4 değerini almasının ardından Kasım'da 45.7'ye geriledi ve sektörün dokuzuncu ayda da daralmaya devam ettiğini gösterdi. PMI'da 50'nin altında kalan değerler daralmaya işaret ediyor.

Endeks koronavirüs salgın hastalığının başlangıcı olan 2020'nin başından bu yana en düşük seviyeye indi.

Son PMI anketinde hem iç hem de dış pazarlarda zayıf talep başlıca unsur olarak yer aldı. Sonuç olarak, yeni siparişler ve ihracat siparişlerinde iki buçuk yılın en büyük daralması kaydedildi.

Üretim alt endeksi Kasım'da 46.4'ten 44'e gerileyerek art arda 12. ayda da daralma olduğunu gösterirken, yeni siparişler alt endeksi de 43.5'ten 42.7'ye geriledi.

Ankete katılan şirketler yeni ihracat siparişleri üzerinde etkili olan zayıf talebin ana kaynağının ise ABD ve Avrupa olduğu ifade ettiler. Yeni ihracat siparişleri Kasım'da 43.7'den 43.4'e geriledi.

Girdi fiyat enflasyonunda keskin düşüş gerçekleşti ve girdi fiyatlarında üç yılın en hafif artışı kaydedildi. Hammadde fiyatlarındaki artış ve TL'deki değer kaybı fiyat artışının arkasındaki nedenler arasında yer alsa da enflasyon artışının hafiflemesinin ana nedeni zayıf

girdi talebi olarak ifade edildi. PMI verilerini değerlendiren S&P Global Ekonomi Direktörü Andrew Harker, "İmalat sektöründe küresel bazda görülen zayıf talep Türkiye imalat sektörü için Kasım'da zorluk yaratırken, yeni siparişler ve üretim de paralel olarak yavaşladı. Öte yandan, girdi talebinde son zamanlarda kaydedilen azalma şirketlerin karşı karşıya kaldığı sorunların bir kısmının hafiflemesini sağladı" dedi.

HABER MERKEZİ

İmalat endeksinde gerileme sürüyor

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi **Istanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI endeksi**, kasım ayında da gerilemeye devam etti. Endeks, 45.7'ye geriledi.

İSO Türkiye İmalat PMI anketinin kasım ayı sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, ekim ayında 46.4 olan manşet PMI kasımda 45.7'ye geriledi ve böylece üst üste dokuzuncu ay eşik değer 50'nin altında kaldı.

Son PMI anketindeki en dikkat çekici gelişme, talebin hem iç hem de dış piyasalarda gösterdiği zayıflık oldu. Buna bağlı olarak toplam yeni siparişler ve yeni ihracat siparişleri son iki buçuk yılın en belirgin ivme kaybını sergiledi. Yeni ihracat siparişlerinde talep düşüşünün ana kaynağı olarak ABD ve Avrupa ön plana çıktı.

Firmalar, imalat **sanayi** üretimindeki yavaşlamada ana ihracat pazarlarındaki talep yetersizliğinin etkili olduğunu bildirdi. Üretimdeki yavaşlama eğilimi 12. aya ulaştı. Kasımda girdi maliyetleri enflasyonu keskin yavaşlama kaydetti ve girdi fiyatlarındaki artış son üç yılın en düşük hızında gerçekleşti.

Ham madde fiyatlarındaki yükseliş ve liradaki değer kaybı, maliyetlerin artmasında etkili olurken düşük girdi talebi ise enflasyonu sınırlayıcı etkide bulundu.

Girdi talebindeki zayıflık aynı zamanda tedarikçi performansında da belirgin bir iyileşmeyi beraberinde getirdi. Nitekim teslimat sürelerindeki düşüş, Temmuz 2005 hariç olmak üzere anket tarihinin en belirgin düzeyinde gerçekleşti.

Girdi maliyetlerindeki düşüş trendine paralel olarak nihai ürün fiyatları enflasyonu da hız kaybetti. Kasımda ürün fiyatlarındaki artış güçlü olmakla birlikte ağustostan bu yana en düşük seviyesinde kaydedildi. Son olarak, iki aylık gerilemenin ardından istihdam kasımda yeniden artışa geçti. Öte yandan söz konusu artış oldukça sınırlı gerçekleşti.

Istanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI raporu kasımda yılın son çeyreğinin ortası itibarıyla birçok sektörde zorlu koşulların sürdüğüne işaret etti. Anket kapsamında izlenen 10 sektörden sadece giyim ve deri ürünleri ile kara ve deniz taşıtları sektörleri kasım ayında üretim artışı kaydetti.

Girdi maliyetlerinin 10 sektörün tamamında artmaya devam etmesine rağmen enflasyonda genele yayılı bir yavaşlama gözlemlendi. Girdi fiyatlarındaki en hızlı artış elektrikli ve elektronik ürünler sektöründe gerçekleşti, ancak bu sektörde de artış hızı 34 ayın en düşük seviyesine geriledi. Girdi maliyetlerinde en yavaş artış ise ana metal **sanayinde** yaşandı.

İSO Türkiye İmalat PMI kasım ayında 45,7 oldu

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI, kasımda 45,7'ye geriledi ve üst üste dokuzuncu ay eşik değeri 50'nin altında kaldı. Faaliyet koşullarında gözlenen bozulma, 2020 yılı başlarında yaşanan ilk Covid-19 dalgasından bu yana görülen en belirgin düzeyde gerçekleşti.

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat **sanayi** performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye** İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Kasım 2022 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değeri olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, ekim ayında 46,4 olan manşet PMI kasımda 45,7'ye geriledi ve böylece üst üste dokuzuncu ay eşik değeri 50'nin altında kaldı. Faaliyet koşullarında gözlenen bozulma, 2020 yılı başlarında yaşanan ilk Covid-19 dalgasından bu yana görülen en belirgin düzeyde gerçekleşti.

TALEPTE HEM İÇ HEM DIŞ PIYASADA ZAYIFLAMA

Son PMI anketindeki en dikkat çekici gelişme, talebin hem iç hem de dış piyasalarda gösterdiği zayıflık oldu. Buna bağlı olarak toplam yeni siparişler ve yeni ihracat siparişleri son iki buçuk yılın en belirgin ivme kaybını sergiledi. Yeni ihracat siparişlerinde talep düşüşünün ana kaynağı olarak ABD ve Avrupa ön plana çıktı. Firmalar; imalat **sanayi** üretimindeki yavaşlamada ana ihracat pazarlarındaki

talep yetersizliğinin etkili olduğunu bildirdi. Üretimdeki yavaşlama eğilimi 12. aya ulaştı. Kasımda girdi maliyetleri enflasyonu keskin yavaşlama kaydetti ve girdi fiyatlarındaki artış son üç yılın en düşük hızında gerçekleşti. Ham madde fiyatlarındaki yükseliş ve liradaki değer kaybı, maliyetlerin artmasında etkili olurken düşük girdi talebi ise enflasyonu sınırlayıcı etkide bulundu.

TEMMUZ 2005'TEN BERİ TESLİMAT SÜRELERİNDEKİ EN BELİRGİN DÜŞÜŞ

Girdi talebindeki zayıflık aynı zamanda tedarikçi performansında da belirgin bir iyileşmeyi beraberinde getirdi. Nitekim teslimat sürelerindeki düşüş, Temmuz 2005 hariç olmak üzere anket tarihinin en belirgin düzeyinde gerçekleşti. Girdi maliyetlerindeki düşüş trendine paralel olarak nihai ürün fiyatları enflasyonu da hız kaybetti. Kasımda ürün fiyatlarındaki artış güçlü olmakla birlikte ağustostan bu yana en düşük seviyesinde kaydedildi. Son olarak, iki aylık gerilemenin ardından istihdam kasımda yeniden artışa geçti. Öte yandan söz konusu artış oldukça sınırlı gerçekleşti.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendirmede bulunan S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi:

"Küresel imalat **sanayi** talebindeki zayıflığın Türk imalatçıları açısından yol açtığı zorluklarla birlikte kasım ayında üretim ve yeni siparişler yavaşlama kaydetti. Öte yandan, girdi talebindeki düşüş firmaların bir süredir karşı

karşıya olduğu bazı güçlüklerin de hafiflemesini sağladı. Özellikle girdi maliyetleri enflasyonunun son üç yılın en düşük düzeyine gerilemesi dikkat çekti. Tedarikçilerin teslimat sürelerinde ise 2005 yılına uzanan anket tarihinin en sert ikincisi düşüşü yaşandı."

10 SEKTÖRÜN İKİSİNDE ÜRETİM GENİŞLEDİ

İstanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI raporu kasımda yılın son çeyreğinin ortası itibarıyla birçok sektörde zorlu koşulların sürdüğüne işaret etti. Anket kapsamında izlenen 10 sektörden sadece giyim ve deri ürünleri ile kara ve deniz taşıtları sektörleri kasım ayında üretim artışı kaydetti. En keskin yavaşlama ise yine tekstil sektöründe gerçekleşti. Talep koşullarında süregelen zorluklara bağlı olarak yeni siparişlerde de benzer bir tablo gözlemlendi. Küresel ekonomideki zayıflık yeni ihracat siparişlerinin genel çapta yavaşlamasına yol açtı. Dış talebin arttığı tek sektör kara ve deniz taşıtları oldu. İstihdama ilişkin eğilimlerin karmaşık seyrettiği kasım ayında beş sektörde artış, beş sektörde düşüş gerçekleşti. En hızlı istihdam artışı kara ve deniz taşıtlarında, en belirgin düşüş ise tekstil ürünlerinde kaydedildi. Girdi maliyetlerinin 10 sektörün tamamında artmaya devam etmesine rağmen enflasyonda genele yayılı bir yavaşlama gözlemlendi. Girdi fiyatlarındaki en hızlı artış elektrikli ve elektronik ürünler sektöründe gerçekleşti, ancak bu sektörde de artış hızı 34 ayın en düşük seviyesine geriledi. Girdi maliyetlerinde en yavaş artış ise ana metal **sanayinde** yaşandı.

Maliyet baskılarının görece olarak hafiflemesiyle birlikte ana metal imalatçıların satış fiyatları kasım ayında hemen hemen değişmedi. Fiyatlar diğer sektörlerde artmaya devam etse de artışlar ekim ayına göre genellikle daha düşük oranlarda gerçekleşti. Nihai ürün fiyatlarında en hızlı artış kara ve deniz taşıtları sektöründe ölçüldü. Tedarik zincirlerindeki iyileşme belirtileri kasım ayında daha da yaygın hale geldi. Takip edilen 10 sektörün altısında teslimat süreleri azaldı. Hem ana metal **sanayi** hem de metalik olmayan mineral ürünler sektörlerinde tedarikçi performansı anketin başladığı Ocak 2016'dan bu yana en güçlü iyileşmeyi kaydetti. Yeni siparişlerdeki yavaşlamaya bağlı olarak çoğu sektörde nihai ürün stokları artış gösterirken en belirgin yükseliş metalik olmayan mineral ürünler sektöründe yaşandı. Habertürk